National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
JUIN JUNE 20 1979
NEWSPAPER SECTION JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 45 (2584) XXVIII aastakäik | Neljapäeval, 14. juunil 1979 — Thursday, June 14, 1979 | Üksiknumbri hind 40 centi

Kodakondsuse küsimus Kesknõukogu töökavasse

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu uueks esimeheks valiti Ilmar Pleer

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu, kuhu kuuluvad kuue eestlaste asukohamaa (Austraalia, Inglismaa, Kanada, Rootsi, Saksamaa ja Ühendriigid) keskorganisatsioonide ja kahe maa (Hollandi ja Lõuna-Aafrika) Eesti Seltside esindajad, pidas 9. juunil New Yorgis täiskogu koosoleku kõikide keskorganisatsioonide esindajate osavõtul. Kaugemate esindajatena olid koosolekule saabunud Rootsi Eestlaste Esinduse (REE) juhatuse liige A. Estra ja Hollandi Eesti Seltsi esimees Vilma Belinfante. Kanada poolt võtsid koosolekust osa 4 Torontost sõitnud EKN esindajat esimehe U. Petersooga eesotsas ja kolm delegaati New Yorgist.

ÜEKN Täiskogu koosoleku esines E.V. esindaja Ühendriikides E. Jaakson sõnavõtuga praeguse poliitilise olukorra kohta. Koosolekul kinnitati ÜEKN möödunud aasta aruanded ja arutati pikemalt 1979. a. tegevuskava. Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi küsimuses jäädi ÜEKN endise seisukoha juurde, mille järgi Rahvuskongressi korraldajaks on ÜEKN ja tegelikuks läbiviijaks kohaliku maa esindusorganisatsioon (Rootsis REE).

ÜEKN esimeheks valiti senine abiesimees Ilmar Pleer. Koosolek toimus üksmeelse koostöö vaimus.

Koosoleku avas senise esimehe A. Andersoni haiglas viibimise tõttu abiesimees I. Pleer, tervitades eriti kaugemalt saabunud täiskogu liikmeid. Palvuse pidas praost A. Hinno, kes palus peatset tervenemist Kesknõukogu liikmeile A. Andersonile, Ed. Vallastele ja Joh. Koortile, kes haiguse tõttu ei saanud koosolekust osa võtta. Neile saadeti Täiskogu tervitus.

Koosoleku juhatajaiks valiti U. Petersoo, A. Kurgvel ja Vaike Lugus, protokollijaiks L. Savi ja dr. Ed. Ruubel. Kirjalik tervitus koosolekule oli Inglismaa Eestlaste Ühingu esimehelt V. Pärtelilt.

Praeguse poliitilise olukorra kohta andis ülevaate E.V. esindaja Ernst Jaakson.

E.V. esindaja E. Jaaksoni sõnavõtule järgnesid 1978. a. aruanded. Kirjalikult esitatud üldaruande kohta andis täiendavaid seletusi abiesimees I. Pleer. Tegevusaastal on süvendatud koostööd balti rahvaste ja ukrainlaste ülemaailmsete keskorganisatsioonidega.

Kirjalikus aruandes tõsteti esile balti rahvaste ühist aktsiooni koos ukrainlaste ja valge-venelastega Nõukogude Liidu dekoloniseerimise nõudmiseks.

On külastatud mitmete riikide delegatsioone UN'i juures. Ka pöörduti UN'i maade dekoloniseerimise erikomitee poole järelpärimisega, kas ja kunas komitee võtab päevakorda Eesti, Läti ja Leedu dekoloniseerimise küsimuse.

ILMAR PLEER

Lääne-Saksa liiduvabariigi välisministrile esitati märgukiri taotlusega, et lükatakse tagasi N. Vene nõudmine Tallinna linnaarhiivi materjalide väljaandmiseks. Jätkati Ü.E. Kesknõukogu märgukirja saatmist olümpiamängude Tallinna regati küsimuses rahvusvahelistele spordiorganisatsioonidele ja ajakirjandusele. Korraldati Euroopa maades asuvate eesti organisatsioonide aastakonverents Lüneburgis. Viimistleti Eesti Rahvuskongressi põhikord ja saadeti see kõigile liikmesmaadele.

Tegevuse aruanne kinnitati ühel häälel. Seejärel võtsid sõna maade esindajad. Kanada poolt U. Petersoo tõi esile koostööd balti rahvaste ja ukrainlastega, Balti Õhtu head kordaminekut Ottawas ja viimasel ajal teravalt üleskerkinud Nõukogude Liidu uue kodakondsuse seaduse küsimust, millega meid loetakse Nõuk. Liidu kodanikeks. Sellele on Ida-Euroopa rahvaste esindajad arendamas tugevat vastuaktsiooni.

Austraalia Eesti Seltside Liidu esindaja M. Kari tervitas Austraalia poolt ja teatas, et uueks Eesti Liidu ja sealse Balti Liidu esimeheks on A. Kalamäe.

Inglismaa Eestlaste Ühingu esindaja K. Popp andis edasi esimehe V. Pärteli informatsiooni, et vabadusvõitlust arendavad nad seal koos teiste ikestatud rahvastega.

Sellekohasesse nn. Sidegruppi on nüüd astunud juurde ka antikommunistlikud venelased.

A. Estra tervitas Rootsi REE ja selle parempoolse rühma nimel, öeldes, et kodakondsuse küsimus on olnud neil päevakorral palju aastaid ja praegugi lisatakse Rootsi passi andmisel passile teade, et sellega ei ole vabastatud Nõukogude Liidu kodakondsusest.

(Järg lk. 8)

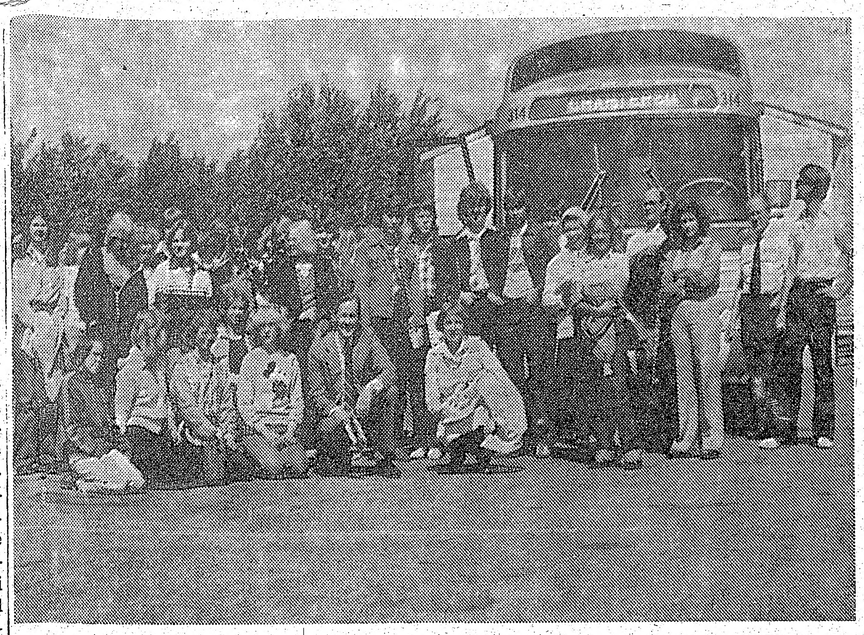

Toronto eesti täienduskoolid korraldasid oma kevadise väljasõidu seekord Sudburysse. Pildil reisiseltskond oma bussi juures. Foto: Robert Soosaar

Mäido Kari küsimused Valges Majas Carterile

Eestlaste esindaja viibis Valges Majas lõunasöögil, kus arutati SALT kokkuleppe küsimusi

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt). — Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides abiesimees ja Washingtonis baseeruva Ühendatud Balti Komitee esimeese Mäido Kari viibis möödunud nädalal lõunasöögil Valges Majas USA Eesti Rahvuskomitee esindajana. Osavõtuks saabus talle kutse presidendi eriassistendi Ann Wexleri korraldusel, kelle ülesandeks Valges Majas on sidepidamine huvigrppidega USA ühiskonnas. Pärast lõunasööki pidas kohalviibijatele lühikese kõne president Jimmy Carter, kes oli valmis vastama ka koosviibijate küsimustele. Presidendile esitas küsimuse — ja sai vastuse — ka Mäido Kari. Teiseks kõnelejaks oli Ühendriikide kaitseminister Brown, kes samuti vastas ühele Mäido Kari poolt esitatud küsimusele.

Nii president Carteri kui kaitseminister Browni sõnavõttude teemaks oli eelseisev strateegiliste ründrelvastuse piiramise kokkulepe Nõukogude Liiduga, eesmärgiga seda lepingut propageerida ja selle ratifitseerimisele Ühendriikide Senatis teed tasandada.

Carteri administratsioon on alustanud suurt kampaaniat kõnesoleva SALT—2 lepingu toetamiseks, kuna Ameerikas leidub laiaulatuslikke ringkondi kes on selle Moskvaga sõlmitava kokkuleppe osas kõhklevad, või selle veendunud vastased.

Lõunasöök, millest Mäido Kari eestlaste esindajana osa võttis, oligi ette nähtud ühe lülina selles Carteri valitsuse propagandaofensiivis. Samal lõunasöögil viibis Ühendriikides elavate lätlaste esindajana Ameerika Läti Ühingu tegelane Olgerds Pavlovskis.

Lõunasöögil viibis rohkelt tuntud ameeriklasi. Nii näiteks istusid Kariga ühes lauas terve rea bestselleriks olnud poliitiliste raamatute autor Theodor White, kultuuriajakirja „Commentary" peatoimetaja Norman Podhoretz, mõne aasta eest Nobeli auhinnaga vääristatud majandusteadlane Paul Samuelson ja kirjanik Alex Haley, maailmakuulsaks saanud neegripärimusi käsitleva teose „Juured" (Roots) autor.

Kõigi nendega oli Karil võimalik vestelda. Nii näiteks mainis Samuelson, kes on professoriks Massachusettsi Tehnoloogia Instituudis, et tal on olnud mitmeid eestlastest õpilasi, kes on kõik olnud briljantsed tudengid.

Oma sõnavõtus rõhutas president Carter SALT-kaks kokkuleppe suurt tähtsust. Tema veendumuse kohaselt kindlustaks see leping Ameerika ja teiste Läänemaailmas rahu säilitamisele, süvendaks rahvusvahelist pingelõdvendust (siinjuures kasutas Carter kontroversiaalset väljendit „detente") ja parandaks USA vahekordi teiste NATO riikidega.

Rahulik kooseksisteerimine Nõukogude Liiduga jätkuks, kusjuures aga võistlus ideoloogilisel ja majanduslikul pinnal kestaks edasi.

Kui aga USA Senat peaks SALT kokkuleppe tagasi lükkama, siis

(Järg lk. 4)

Kaks vene orkestranti valisid vabaduse

SAN FRANCISCO — San Franciscosse saabusid kaks Leningradi Filharmoonia orkestri liiget, kes hüppasid ära Tokios, kus vene orkester esines kontsertidega. Põgenikeks on 43-aastane trompedimängija Valentin Malkov ja 42-aastane viiuldaja Natalia Koloskova. Mõlematele garanteeriti ajutine peatusluba Ühendriikides. Malkovil jäi Moskvasse maha naine ja laps kuna Koloskova on vallaline.

PORTLANDI LAULUANSAMBLI
„KAJA" KONTSERT
18. ja 19. juunil s.a. kell 7.30 õ.
EESTI MAJA suures saalis
Pääsmete müük kohapeal
Täiskasvanuile $5.—, noored 12—18 $3.—, lastele tasuta

Karjala Lauluveikot KONTSERT
EESTI MAJAS, 958 Broadview Ave.
KOLMAPÄEVAL, 20. JUUNIL KELL 7.30 Õ.
Juhatab PAULI HELKIÖ ☆ Saadab TUULA HIRVENOJA
Solistid AARNE NIIVA ja JUSSI SILTANEN
Pärast kontserti TANTS Karjala Lauluveikot orkestri saatel
BAAR

KIRIKUKONTSERT
21. JUUNIL KELL 19.30 Õ. Toronto Soome Agricola kirikus
25 York Mills Rd., Willowdale

TALLINNA FESTIVAL '79
TULGEM MISS TALLINNA EELVALIMISTELE
Tulge ja valige 5 eesti tüdrukut finalistideks
Tartu College'is, 310 Bloor W.
pühap., 17. juunil kell 4 p.l.
Pääsmed $2.—, Tallinna Festivali passidega $1.— ☆ Passid saadaval uksel
Serveeritakse kohvi küpsistega ☆ Lähemaks informatsiooniks — Milvi Puusepp, tel. 489-4659
o o o o
EESTI MAJAS, 22. juunil kell 6 õ. MUST KASS lokaalis
AMATÖÖRIDE ÕHTU
Kõik avastamata talendid teretulnud!
Informatsiooniks helistada: Jaak Järve, 766-6910 või Martin Ahermaa, 465-5055
VIIMNE VÕIMALUS OSTA OMALE TALLINNA FESTIVALI PASSE $3.—, pärast 15. juunit $4.—

LAUPÄEVAL, 30. JUUNIL
SUVIHARI 1979 SEEDRIORUL
PÕHJA-AMEERIKA RAHVATANTSU PÄEVAD
Kell 9 õhtul vabaõhuteatris
„JAANIKULE"
Rahvakunsti põimik TOOMAS METSALA ja HARNALD TOOMSALU lavastusel.
Esinevad 200 rahvatantsijat USA-st ja Kanadas ☆ Õhtul tants: GEORG ILTALI kapell
Kell 5 p.l. Mälestussamba väljakul
KONTSERTAKTUS ja VÕIDUTULI
Kava: Palvus — õpetaja ANDRES TAUL
Kõne — HANNES OJA
Mälestussammas 20 aastat — V. TERA
VÕIDUTULE SÜÜTAMINE — aupeakonsul ILMAR HEINSOO
VABAÕHUKONTSERT — TORONTO EESTI MEESKOOR, juh. H. TOI
Kesköö mälestussamba esisel: „Mõttelennul kodumaale" — IVAR RAMMO

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.
Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Usk kommunismi vastu

Kui palju paavstil diviise on? — küsis Stalin omal ajal pilkavalt ja irooniliselt kui tema tähelepanu juhiti Rooma paavsti suurele mõjuvõimule katoliiklikus maailmas. Selle küsimuse esitamisest võime teha ainult järelduse, et diktaator alahindas ristiusku kui suurt ja mõjuvõimsat tegurit maailmas ja püüdis seda mõnitades allakriipsutada jõu ja relvade üleolekut inimeste vaimsetest ja usulistest tõekspidamistest.

Poola päritoluga paavst Johannes Pauli äsjane külaskäik oma sünnimaale Poolasse oli mõjuvaks vastuseks Stalini küsimusele ja kinnitas erilise selgusega, et Stalin ja teised kommunistlikud juhid ei ole taibanud ja ei taipa ka praegu usu tohutut jõudu, mis annab usklikele vaimset energiat ateistlikule kommunismi survele vastu panemiseks ja oma põhiliste tõekspidamiste säilitamiseks. Poola kommunistliku partei peasekretär Edward Gierek oma kaaslastega peab paratamatult alla neelama kibeda pilli ja arvestama tõika, et kommunism on poola rahvale võõras pealesurutud rezhiim, mida inimesed kunagi ei aktsepteeri ning et rahvas ei loobu oma vaimsetest ja usulistest väärtustest ega tõekspidamistest isegi terrori ja lakkamatu propaganda survel.

Kahtlemata oli paavsti külaskäik Poolasse kohalikele võimumeestele vastumeelseks sammuks kuid nad ei saanud sellest kuidagi kõrvale hiilida. Esiteks tuli Varssavi parteimeestel arvestada paavsti poola päritoluga ning teiseks ei saanud nad kogu maailma ees silmi maha lüües tunnistada, et nad kardavad paavsti ja sulgevad talle Poola sissepääsu väravad. Ning lõpuks tuli Edward Gierekil ka silmas pidada läänemaailma hoiakut ja kriitikat kuna Poola sipleb juba aastaid suurtes majanduslikkudes raskustes ja hoiab ennast vee peal läänest saadud krediitidega. Nende krediitide sulgemine oleks Poolale täielikuks katastroofiks ja tooks kaasa rahutused ning sellega seoses ka ettenägematud poliitilised tagajärjed.

Paavst Johannes Pauli üheksapäevane külaskäik Poolasse näitas, et katoliku kiriku vürstid talitasid targalt kui nad uueks paavstiks valisid raudeesriidetaguse Poola piiskopi, kes tunneb põhjalikult kommunismi ja selle nõrku külgi. Kuigi kommunism on rakendatud mitmes katoliiklikus riigis juba aastakümneid, oli see esmakordseks juhtumiks kus paavst sõnaselgelt atakeeris kommunismi ja tembeldas selle inimsoo vaenlaseks. Paavst heitis Poola juhtidele ette, et nad on röövinud rahvalt inimõigused ja usuvabaduse ning suhtuvad inimestesse nagu produktsiooni vahenditesse.

Kui paavsti vabaõhu jumalateenistusi jälgisid sajad tuhanded inimesed, kellede arv Krakowis paisus isegi poolteise miljonile, siis võib sellest järeldada, et see oli tõeline Poola, kes tuli paavsti kuulama ja temale austust avaldama. See oli Poola ja poola rahvas, keda pole suutnud alla suruda ega teisiti mõtlema panna pikad surveaastad ja ateistlik kommunistlik rezhiim, mille üheks eesmärgiks on usu väljajuurimine ja ateistliku filosoofia pealesurumine.

Paavsti külaskäigul Poolasse on kaugeleulatuvad tulemused, mida praegu on veel raske üksikasjaliselt määritleda. Kahlemata aitas paavsti külaskäik tugevdada ja ühendada katoliku kirikut Poolas ja teistes raudeesriidetagustes riikides, kuid andis sellele lisaks ka rahvale usku tulevikku ja lootust valguse võiduks pimeduse üle. Paavsti ergutavad ja tiivustavad sõnad tugevdavad katoliku kirikut Poolas ja ergutavad kirikujuhte nõudma kommunistlikult rezhiimilt suuremaid kontsessioone kirikule. Paljud poliitilised vaatlejad arvavad, et paavsti külaskäik võttis riigi ja kiriku vahekordade klaarimisel initsiatiivi parteilt ja valitsuselt ning andis selle kirikule, mille tulemusena kaartide segajad on nüüd katoliku kõrgemad vaimulikud ja mitte Varssavi kommunistlikud võimumehed.

N. Liidu ja Ida-Euroopa kommunistlike riikide juhte häirib eriti, et paavsti ergutavad ja julgustavad sõnad ei jää ainult Poola piiridesse vaid valguvad ka teistesse kommunistlikkudesse riikidesse. See ei tekita peavalu mitte ainult katoliiklikes riikides vaid ka N. Liidus. Kommunistid, kes peavad endid inimhinge insenerideks, ei salli seda, et usk tungib jõuliselt nende mõjusfääri ja nullifitseerib nende pingutused. Seda arvesse võttes võib oletada, et nii Moskvas kui ka Varssavis plaanitsetakse vastulööki paavsti külaskäigule, mida iseloomustas kujukalt ühe poola katoliku ajakirja toimetaja, kelle arvamise kohaselt „Poola kommunistliku partei juhid peavad nüüd näitama, et see on ikka veel nende ja mitte paavsti maa".

K.A.

N. Liidu suursaadikute vahetus Helsingis

HELSINGI — N. Liidu suursaadik Vladimir Stepanov viiakse üle uuetesse ülesannetesse ja tema asemele on määratud N. Liidu välisministeeriumi Skandinaavia osakonna ülem Vladimir Sobolev. Uus suursaadik on 55-aastane ja on teeninud N. Liidu välisministeeriumis 1964. aastast alates. Ta on varem olnud Alzheerias, Belgias ja 1975. a. peale Skandinaavia osakonna ülemaks, milliste ülesannete hulgas on olnud ka rohkeid külaskäike Soome. Sobolev on sündinud Novosibirskis, Siberis ja kõneleb vene keele kõrval ainult prantsuse keelt.

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

„Häbi sulle! Sul tuleb loobuda oma auhinnast!"

Ühest senitundmata Piiblist Torontos

Oskar Müllerbeck avastas üliõpilasena Toronto ülikoolis ajaloolise Piibli

„Eesti Kiriku" mai-juuni numbris kirjutab Richard Koolmeister ühest senitundmatust Piiblist. Selle on avastanud Toronto ülikooli raamatukogus üliõpilane Oscar Müllerbeck, kes sellest leiust on kirjutanud juba artikli autorile kaks aastat tagasi (24. mail 1977). See Piibel on väljaantud 1879. a. New Yorgis ja selle tiitlilehehele on trükitud „Piibli Ramat, se on keik Wanna ja Ue Seäduse Pühha Kiri. Nüjorki linnas Amerika-maa Piiblikogudus, alustatud 1816-nel aastal. 1879. (Reval-Esthonium, 12mo)".

Tiitellehe teisel küljel on trükitud „4th" s.t. neljas väljaanne, millest O. Müllerbeck tegi järelduse, et New Yorgis oli varem juba kolm väljaannet trükitud. Kaane ingliskeelse eksliibrise teksti järgi on see eestikeelne Piibel kingitud Briti ja Välismaa Piibliseltsi poolt Toronto ülikoolile pärast suurt tulekahju, mis hävitas ülikooli raamatukogu 1890. a.

R. Koolmeister kirjeldab Piibli väljaandmisega seoses olnud küsimusi. Selgub, et Eestimaa kindralsuperintendent Woldemar Schultz (1813—1887) tegi oma ringkirjaga Tallinnas 12. augustil 1882 (nr. 212) teatavaks Eestimaa praostidele ja õpetajatele, et siseminister krahv D.A. Tolstoi on oma kirjaga 15. juulist evangeelium-luteriusu kindralkonsistooriumile Peterburis teatanud,

et Põhja-Ameerika Ühendriikide saadik Peterburis on pööranud siseministeeriumi poole esildisega millest selgub, et Ameerika Piibliseltsi kolportöörid on sattunud Eestimaal raskustesse Pühakirja müümisel kohalike vaimulike poolt tehtud takistuste tõttu

ning palub, et nad võiksid takistamatult Piibleid Vene riigi piirimaal levitada.. Selle avalduse põhjal on siseminister teinud kindralkonsistooriumile ülesandeks nõuda Eestimaa konsistooriumilt asja kohta puuduvaid seletusi.

Eestimaa kindralsuperintendent Schultz omakorda palub ametivendadelt kohest seletust, kas ja missugustel põhjustel on Põhja-Ameerika Piibliseltsi kolportööridele tehtud takistusi Piiblite levitamiseks.

Ringkirjal on piibliajaloo osas teatud tähtsus. Allikate puudumine, õigemini raskesti kättesaadavuse tõttu, pole võimalik küsimust rahuldavalt valgustada.

Järelpärimised Londoni ja New Yorgi piibliseltsidelt pole toonud veel selgust.

On teada, et Ameerika Piibliseltsi Peterburi agentuur maksis trükkal Heinrich Laakmannile 10.000 eksemplari Uue Testamendi trükkimise eest 1873. a. 2400 rubla (Leping H. Laakmani ja Ameerika Piibliseltsi Peterburi Agentuuri vahel 22. 6 1873-. Aastal 1887 ilmus Tartus Uus Testament „H. Laakmani kirjadega trükitud Amerika-ma Niijorki linna Piibli seltsi kulluga".

Neile lisaks on veel teada, et Ameerika Piibliseltsi Agentuur Peterburis juba 1838. a. oli otsustanud toetada eestikeelse Piibli väljaandmist. Otsustati nimelt kahel järgneval aastal toetada 5000 Piibli väljaandmist. Tookord oli Ameerika Piibliseltsi esindajaks Peterburis Brown, kes elas seal kuni 1840. a. Toetus jätkus tema järglase T.S. Ellerby ajal. Üldse levitati kuni 1850. aastani 30.750 Piiblit „rahva keskel, kellede enamus oli sündinud orjuses", 1842. a. toetati 500 eks. Tallinna murdelise Uue Testamendi väljaandmist. (The History of the British and Foreign Bible Society, Canton, London 1904. Vol. 2, p. 266).

Veel on teada, et Tartu Piibliselts on saanud 1843. a. teateil viimase seitsme aasta kestel Ameerika Piibliseltsi Peterburi agendi kaudu 1400 rubla hõbedas

ja kellegilt „Miss Allik Derbyst" 10 naelsterlingit 1842. a. („Inland" nr. 29 — 1843, veerg 244 j. Kuressaare Piibliselts omakorda sai 1842. a. pastor T.S. Ellerby kaudu Peterburist 610 Uut Testamenti soodsa hinnaga ning „Miss Allix (Allik) Derbyst" kinkis 142 Uut Testamenti. („Inland" nr. 30 — 1843, veerg 252 j.) juba nende andmete põhjal tundub väga imelikuna ja arusaamatuna, et Ameerika Piibliseltsi kolportööridele tehti takistusi Piiblite levitamiseks.

Avastatud Piiblil on suur väärtus, millega on aga veel palju küsimusi, mis ootavad uurimist. On vajalik saada täiendavaid andmeid ameerika-eestlaste piibiväljaannete kohta. R. Koolmeister arvab, et inglaste ja ameeriklaste poolt alustatud Piiblite odava hinnaga või tasuta levitamine, tekitas pahameelt kohalike väljaandjate hulgas, kuna juba O.W. Masing kirjutas 1825. a., et inglased on olusid tundmatult tunginud oma piibliseltsi ideedega rahva keskele, kes selle, mida ta ei mõista, jätab lugemata ja soovitab, et Inglismaa Piibliselts jätku piibliraamatu ostmine rahva enese ja kirikuõpetajate hooleks.

Usuteadusliku Instituudi uue õppeaasta alguse puhul

Õpetajate abiliste ettevalmistav instituut avab 15. juulil oma teise õppeaasta.

Möödunud aastal algatatud üritus on osutunud õnnestunuks üle ootuste. Ja seda isegi mitmes suhtes.

Esmalt võimaldab üleskutsele järgenud ja kokkutulnud pere üritusele hea alguse. Õpilaskonda iseloomustab huvi, tõsidus ja töötahe. Osanduslik kontakt on tekkinud algusest peale. See kõik on loonud vaimse õhkkonna, mis on aidanud lektoritele nende isetut tööd kergemaks teha.

Teiseks on senini tehtud töö tulemustega. Eksamite hinded annavad tunnistust edukast tööst..

Suuremalt osalt on kandidaadid oma töö sooritanud heade ja isegi väga heade tagajärgedega.

Õppetöö instituudis on mitmesuguste õppeviiside ühendlus. Loengute intensiivne istungjärk on kombineeritud eksamitele ettevalmistuse perioodiga, eksamitega, kursuse kirjaliku tööga, mis juba sooritatud, ja kirjaliku tööga eriküsimuste üle, mis on praegu käsil. Olude tõttu on antud võimalusi kasutatud maksimaalselt, et töö kvaliteeti võimalikult kõrgel hoida, mida nõuab instituudi akadeemiline tase. Pakutavad ained on iseenesest juba huvitavad ja teadmisi rikastavad. Kõik see annab võimaluse niihästi akadeemilise hariduse täiendamiseks vaimuteaduste mitmetel aladel kui ka elu ja oleluse sügavamatesse küsimustesse süvenemiseks eriainetes.

Mõeldes sellele, et meie rahva eksistents ilma kristliku usu väärtuste kandva osata on juuretu ja hajuks vaimliselt kui füüsiliselt, tuleb rõõmustada, et meil on õppeasutus, kus oodatakse neid, kes vaimliselt on sügavamate vajadustega ja tunnevad kohustust oma rahva teenimiseks, et omapoolse panusega loovalt kaasa aidata kristlikus töös, juhtides teisi nendele jõuallikatele, mis on asendamatud meie elus ja võitluses.

On rõõmustav, et instituudi töö läbi on juba tulnud omajagu elevust kirikuelus. Instituudi õpilaste abistamistegevust on soojalt tervitatud nii õpetajate kui koguduste poolt ja kõik see lubab loota veel rohkem tulevikus.

Teine loengutejärk toimub Torontos 15. kuni 29. juulini. Nagu möödunud aastal Peetri kogudus andis kasutada oma ruumid ja selle daamid armastusväärselt hoolitsesid toitlustamise eest, nõnda on sel aastal Vana Andrese kogudus valmis andma omapoolset abi. Instituut hindab sügavalt sellist sooja abivalmidust.

Instituudi tööd, mida kannab lektorite vabatahtlik panus, innustab püüdlus, et vaimne juhtkond meie kirikus võiks saada väärtuslikku lisa. Kui need lootused ka osaltki teostuvad, ka siis on instituudi töös tegemist sündmusega, mis läheb meie kiriku ajalukku.

PROF. A. VÕÕBUS

Kommentaarid

N. Liidu vanglatest vabadusesse pääsenud Ukraina rahvuslane ja oma rahva iseseisvuse eest võitleja. Valentin Moroz teab kindlasti, mis ta räägib. Kuid ta saabus äsja Ühendriikidest Kanadasse ning avaldas siin ajakirjandusele oma muljeid ja analüüse N. Liidu ja seal valitseva kommunistliku rezhiimi kohta, siis ei olnud need mõtted laest võetud lööksõnad ja -laused vaid ühe kogenud ja laia silmaringiga vabadusvõitleja tähelepanekud.

Valentin Moroz avaldas kindlat veendumust, et Nõukogude Vene impeeriumi varemetest kerkib Ukraina riik nagu Poola ja Tshehhoslovakkia tõusid ajaloo varemetest. Ta mainib, et N. Liit moodustab endast suure etnilise mere ning nõukogude rezhiim ei suuda rahuldada venelaste nõudmisi paremaks eluks ja panna lõpmatuseni vastu vähemusrahvaste nõudmistele iseseisvuseks.

Milline on olukord praegu N. Liidus Morozi vaatevinklist lähtudes?

Ukraina vabadusvõitleja arvab, et kommunistlik rezhiim ei saa usaldada isegi oma punaarmeed, kuna armee juhtkond ei suuda enam seedida partei juhtkonda. Ta ütleb, et Leonid Brezhnev ei usalda enam punaarmee ohvitsere ning muutis isegi põhiliselt senist süsteemi, paigutades kaitseministri kohale sõjamehest marssali asemel politilise marssali Dimitri Ustinovi. N. Liidu nooremad generatsioonid on üles kasvanud tehnoloogilise revolutsiooni ajal ning nende ideaaliks on tarbijate ühiskond. Need inimesed ei ole enam lihtsad talupojad, kes annavad rezhiimile kõik, mida see nõuab, vaid nad esitavad omalt poolt rezhiimile nõudmisi paremaks eluks. Kuna rezhziim ei ole võimeline neid nõudmisi rahuldama siis hakkavad inimesed valitsust ja parteid vihkama.

N. Liidu valitsus ei ole võimeline neid probleeme rahuldama, ütleb Valentin Moroz. Ja kui ta ei suuda seda teha, mida rahvas nõuab, siis peavad tulema nõukogude korras ja süsteemis vajalikud muudatused.

Kuid Moroz paneb ka suurt rõhku sellele võitlusele, mida teostatakse vabas maailmas Ukraina vabastamise kasuks ja nõukogude diktaatorliku süsteemi hävitamiseks. Ta soovitab vabas maailmas elavatel ukrainlastel unustada kõik omavahelised probleemid ja tülliküsimused ning koondada oma vaimsed ja materiaalsed ressurssid Ukraina vabastamisele. Meil ei ole kahjuks oma Morozi, kes meile sellist nõu annaks — kuid kuidas oleks kui ka meie oma kodumaa vabastamise eest võitlemisel sama nõuande omaks võtaksime ning oma kilpla tülisid unustades selle järele käima hakkaksime.

*

Venelastel on Moskvas 1980. aastal toimuvate olümpiakülaliste küsimus väga kavalalt korraldatud ning töötatud välja eriline süsteem kuidas olümpiamängudele saabujatelt võimalikult palju välisvaluutat välja pigistada enne kui nad kodumaale tagasi pöörduvad.

Nagu Ühendriikidest saabuvatele olümpiakülalistele nüüd selgeks on tehtud, antakse neile võimalus 16 päeva toimuvaid olümpiamängusid jälgida ainult 5—6 päeva, kuid samal ajal nõutakse, et olümpiakülalised peavad ostma kahe nädalase ringsõidu pileti N. Liidus. Sealjuures ei võimaldata ringsõidu piletiga olümpiamängudele saabujatel osa võtta mängude avamis- ega lõputseremooniast, kuna nendele sündmustele pääs on väga piiratud.

Olümpiapiletitega kaasnevaid ringsõite on põhiliselt kahte liiki: üks neist kestab 15 päeva, mille raamides on ette nähtud peatus Moskvas ja veel kahes teises N. Liidu linnas, teine reisidest kestab koguni 22 päeva ning viib Moskvasse ja veel viide N. Liidu linna. Lühema ringsõidu kestel antakse võimalus peale Moskva külastada järgmisi linnu: Kiiev, Odessa, Minsk, Tallinn, Leningrad, Riia, Sotshi, Jalta ja Tbilisi, kuna pikemate ringsõitude kavas on sellised linnad nagu Tashkent, Samarkand,

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

16. ja 17. juunil dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

23. ja 24. juunil dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

Dr. R. Toi I Balti konverentsile Skandinaavias

Käesoleval nädalal, 14. juunil algab Stokholmis Balti Teaduste Instituudi korraldusel V Balti Konverents Skandinaavias. Konverents, mis kestab 17. juunini, toimub kostöös Stokholmi Ülikooli ja Rootsi Haridusministeeriumiga, kuna Stokholmi linn on lubanud majanduslikku toetust. Konverentsi avatseremoonia peetakse neljapäeval, 14. juunil Kuninglikus Rootsi Akadeemias.

Kuigi konverentsi keskne teema on Balti minoriteet, uurimismeetodide ja dokumentatsiooni probleemid, on selle kõrval ettenähtud ruumi paljudele ettekannetele ja seminaridele. Kanadast sõitis Stokholmi dr. Roman Toi, kellelt on laupäeval, 16. juunil ettenähtud ettekanne „Eesti rahvaviisi tonaalsusest" inglise keeles. Dr. R. Toi sai kongressile sõiduks toetust Canada Council Grant'ilt.

Nagu dr. R. Toi enne ärasõitu ütles, kestab ta Euroopa külastus kaks nädalat. Kavas on ka Helsingi külastamine, et tutvuda sealseis raamatukogudes leiduvate eesti rahvamuusikaliste materjalidega. Samuti on tal ettenähtud kohtumised Soome Meeskooride Liidu esimehe Uolevi Lassanderiga ja ammuse tuttava dr. E. Pohjalaineniga.

Tagasiteel külastab ta Põhja-Saksamaal Bochaltis toimuvat eestlaste suvepäeva.

◉ Baltimore Eesti Majas toimus maialguse nädalalõpul Richard Sööti kunstinäitus. Välja oli pandud 32 maali. Pärast avasõnavõtte järgnes R. Söödi sõnavõtt, kus ta selgitas moodsa kunstiteose tekkimise tõukejõude, mis võivad jääda kunstiteose vaatlejaile mõistatuseks või mõistmatuseks, kui teos ise võib pakkuda mitmeid tõlgendusvõimalusi.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Buhhaara, Alma-Ata, Bakuu ja Irkutsk.

Ühendriikide reisibürood, kes korraldavad olümpia-ringsõite N. Liitu, mainivad, et suurem osa N. Liitu sõitvatest inimestest pole seal kunagi varem viibinud ning neid ei huvita niivõrd olümpiamängud kui tutvumine N. Liiduga. Sellised väited tunduvad siiski läbipaistva vabandusena, kuna N. Liidu valitsuse ja kommunistliku partei huvides on meelitada olümpia sildi all N. Liitu nii palju inimesi kui võimalik, kusjuures neil lubatakse pealinnas ja mängudel viibida ainult 4—5 päeva. Pärast seda visatakse nad Moskvast välja, kuid neid ei lasta vastavalt kokkuleppele kohe kodumaale tagasi minna vaid sõidutatakse neid mööda Venemaad ja allaheidetud riike ning tehakse nende taskud tühjaks välisvaluutast! Selliste võtetega ja „olümpiaprogrammiga" ei võeta välismaalastelt mitte ainult raha vaid välditakse ka suurte välismaalaste gruppide üheaegne kogumine Moskvasse, kus külalised võivad osutuda tülikateks tegelasteks ning põhjustada Kremli julgeolekuvõimudele palju tüli ja ootamatuid sekeldusi.

AMI

Eesti keemiainseneri silmapaistev karjäär

Kalev Pügi'le anti Kanada Keemiainseneride Ühingu auhind tööstuskeemia alal

Ontarios, Kingstonis, elav eesti insener Kalev Pügi sai Kanada Keemiainseneride Ühingu juhatuselt kirja, milles tehti teatavaks, et talle on määratud ühingu traditsiooniline auhind tööstuskeemia rakendamise alal, mis antakse igal aastal parimalle selle ala keemiainsenerile. Auhind koosneb vastavast kilbist ja rahasummast. Auhind antakse üle Kanada keemiainseneride konverentsil, mis toimub 30. septembrist kuni 3. oktoobrini Sarnias.

Kalev Pügi on juhtivatele kohtadele jõudnud loomuliku andekusega ja suure visadusega. Ta saabus põgenikuna 1947. aastal Kanadasse, kus asus tööle Ontario metsades metsatöölisena. 1848. aastal jatkas ta oma poolelijäänud õpinguid Briti Kolumbia ülikoolis, mille lõpetas 1952. aastal keemia insenerina.

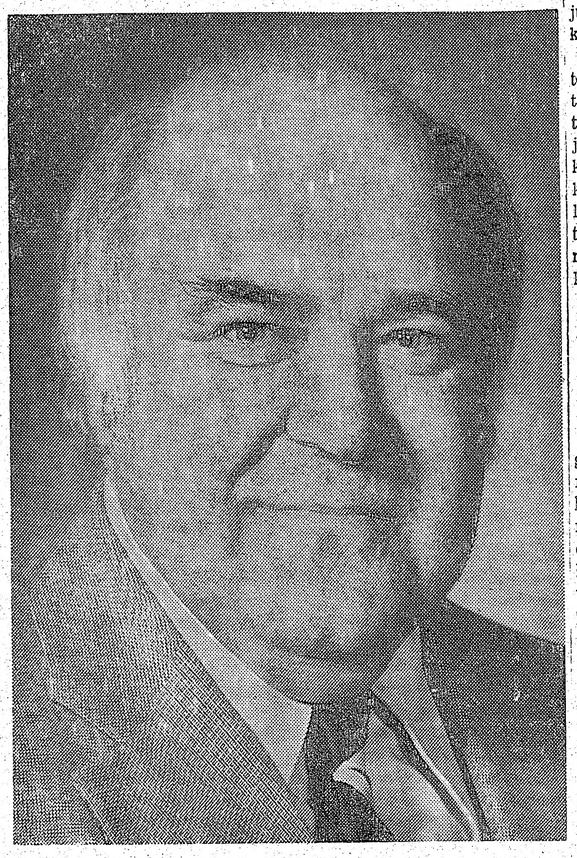

KALEV PÜGI

Ta asus tehnilise tööjõuna tööle Kingstonis ühes nüloonitehases kuid otsustas 1953. aastal Queen's ülikoolis oma õpinguid jatkata,

saavutades keemia ala magistrikraadi 1955. aastal. 1954. aastal liitus ta Du Pont of Canada Limited Matlandi tehastega, töötades juhtivatel kohtadel mitmetes osakondades.

1964. aastal saadeti ta sama ettevõtte Kingstoni osakonda, kus talle tehti ülesandeks rajada sünteetilise fiibri alal uurimise ja väljaarendamise osakond. See osakond töötas tema juhtimisel edukalt ning tegi mitmeid tähtsaid leiutisi. 1971. aastal viidi ta Kingstonis osakonda, kus ta on uurimiste mänedzheriks tööstuskemikaalide ja teistel aladel.

Mitmed tema leiutised ja avastused on patenteeritud ning ta on avaldanud ka terve rea artikleid erialastes teaduslikes ajakirjades.

Kalev Pügi on tegutsenud energiliselt ka Kanada Keemiainseneride Ühingu organisatsioonis, olles selle organisatsiooni osakonna asutajaid Kingstonis ja presidendiks. Eriti aktiivne on ta olnud ka male alal ning oli 1973—76 aastatel Kanada Maleföderatsiooni presidendiks.

Tema algatusel organiseeriti Maleföderatsiooni tegevus täielikult ümber ja kujundati sellest finantsiliselt isemajandav organisatsioon.

Kalev Pügi on olnud aktiivne ka sellistes organisatsioonides nagu YMCA ning 1977. aastal annetati talle kuninganna juubeli hõbemedal.

Kevadisest St. Catharines'ist

St. Catharines (VE) — Kui kevad lõpuks Niagara poolsaarele sisse murdis, puhkes kogu maakitsus kahe järve vahel õrnadesse õitesse. Emadepäev oligi ka õitepäev. Seda uut elu ja ilu nautisid kindlasti ka Toronto Pensionäride Naiskoori liikmed, kes emadepäeval St. Catharinesi Eesti Kiriku ja Eesti Seltsi kutsel pika reisi ette võtsid, et kaasmaalasi oma lauluga rõõmustada. Tore oli jälgida esinemise-eelset saginat, harjutusi ja tuttavatega kokkusaamisi kui juba kutsuti kehakinnitusele, mida nii kiriku naisring kui ka seltsi juhatuse liikmed pakkusid.

Väikeses keskuses ollakse alati rõõmsad kui suurlinnast külla tullakse.

Kirikus oli palju rahvast. Samuti tuli peale kirikut suur pere alla saali emadepäeva pühitsema. Emadele kinnitati lilled rinda ning paluti kõiki kohvilauda.

Tänavu kõneles emadele juttu Hendrik Eichenbaum. Ta meenutas üht vana lugu vanast lugemikust, kus ema läks poodi sulge ostma, et pojale saaks kirja kirjutada. Sulge pidi ju ka proovima, aga mida siis kirjutada? Ükski sõna polnud nii tähtis, et uue sulega kirjutada. Pika mõtlemise peale kirjutas ema lõpuks — vana reheahi.

Kõneleja analüüsiski reheahju tähtsust vanas eesti talus ja selle mitmekülgset kasutust.

Ta oli isegi plaani joonistanud, vanale rehetarele vanad nimetused välja uurinud ja ka vastavad luuletused leidnud illustreerimaks seda keskset väärtust eesti talus. Reheahju ümber kogunes pere söögiks, puhkuseks, laste kasvatamiseks, hariduse saamiseks, kultuuri viljelemiseks ja tööks.

Sama keskne, stabiilne, usaldatav elupidepunkt nagu talule oli reheahi, on inimlapsele ta ema. Kõne, millele kuulajad huviga kaasa elasid. lõppes Koidula luuletusega „Ema süda", mida püstiseistes kaasa lauldi.

Järgnes Naiskoori kontsert, mida juhatas Leida Pilt. Daamid olid kevadiselt rõõmsas ja pidulikus riietuses, hääledki kevadised. Energilise koorijuhi dirigeerimisel ja vahel ka klaverisaatel viis koor kuulajaid lapsepõlve aasadele ja looduse rüppe.

Saalitäis rahvast oli tänulik meeldiva külakosti eest nii kirikus kui ka aktusel.

Järgnevalt teatati rõõmustavat uudist, et St. Catharinesis on jälle väike grupp väikesi eestlasi kokku tulnud, kes tahavad eesti keeles lugema õppida. Üks selline uus lüli oli Triina Ellerbusch, kellele õpetaja Senta Laht oli emadepäevaks luuletuse selgeks õpetanud. Juba aastaid pole St. Catharinesis enam olnud noorte tegevust. Ring on nüüd täis saanud ja endiste noorte endi lapsed on juba lugema õppimas. See on nagu uus kevad meie ühiskonnas. Tänu emadele ja lahkele õpetajale!

Järgnevalt tutvustati ja õnnitleti Eesti Seltsi Miss Estoniat — Silvia Ahermäed, kes esindab meie rahvusgruppi sellel aastal St. Catharinesi „karavani" pidustustel. On juba toimunud rida erirahvuste päevi, näitusi ja tantsuõhtuid. Eesti Päev oli 23. mail. Ka sel aastal jagati tohutu suurt saali leedulastega. Mõlemad rahvused esinesid oma väljapanekute, toitude ja programmiga. Toitude lauad olid varsti läbimüüdud. Külastajad, keda oli eriti suurel hulgal, uurisid eri näitusi ning kuulasid-vaatasid ettekandeid.

Eesti Seltsi korraldusel toimus sel aastal demonstratsioon — villast valmis vammuseni ehk kiust kangani.

Puudus küll lammas, kuid vill oli ehtne. Prouad Alt ja Timusk kraasisid ja ketrasid suure osavusega nagu oleks see nende igapäevane töö. Ella Jostmanilt oli kerilaud ja teljed, kus ta vilunult oma kunsti näitas. Veel oli eriline vöökudumise raam, kus pr. Pihla sõrmede vahel kasvas kaunis rahvariide vöö. Valmis rahvariide seelikuid oli näitusele kudunud Salme Voorand. Selline silma all edenev töö oli paljudele üsna uudne. Ei jõutud küllalt imetleda ega küsitleda.

Esmakordselt oli oma müügilaua avanud Toronto Eesti Abistamiskomitee, kus müüdi ehteid ja linakesi.

Meiepoolseks meelelahutajaks laulis Mark Teose ilusa valikuga eesti laule oma kitarri saatel. Teadustajana meie Miss Estonia.

Oli jälle üks hästi kordaläinud päev.

Kevadest on saanud peaaegu suvi. Puuvilja aedades on õitest saanud väikesed mugulad ja ümberringi käib kibe töö. Maasikad valmivad ja ootavad korjajaid. Ei niiüd ole enam mahti pidude pidamiseks enne kui sügisel.

S.V.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Akadeemilised kraadid abielupaarile

Torontos elunev ja paljudele tuntud abielupaar Kristi ja Johannes Pahapill saavutasid sel kevadel mõlemad akadeemilised kraadid. Kristi Pahapill sai 9. juunil York University Atkinson College'i juures Bachelor of Arts akadeemilise kraadi. Akadeemiliselt kuulub ta korp! Filiae Patriae'sse. Insener Johannes Pahapill, kes lõpetas University of Toronto aastate eest, sai 26. mail University of Waterloo juures Master of Applied Science (Management Sciences) kraadi. Akadeemiliselt kuulub ta korp! Fraternitas Estica'sse.

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET · OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Eestlanna auto-numbriga „ESTO 1"

SAN FRANCISCO (VE) — Omapärase Eestit tutvustava teoga on hakkama saanud Ena Puldas Lõuna-Kalifornias. Ta on varustanud oma auto registreerimisnumbriga „ESTO 1" ja dekoreerinud auto tagaküljе igasuguste Eestit mainitavate ja kommunismivastaste kleepsiltidega inglise keeles.

Los Angelese ja San Diego vahel mitmeid väikelinnu teeniva ajalehe „Saddelback Valley News" toimetuse liige Murray Quirk nägi ühel hommikul pr. Puldast sõitmas nende erikummaliste kleepsiltidega. Ta tegi eestlannaga tutvust ja sellest sündis terve lehekülje pikkune Eesti olukordi valgustav artikkel, mida on praegu lugenud üle saja tuhande inimese selles jõuka rahva elamispiirkonnas.

Artiklit kaunistab suur foto Ena Puldasest nelja-aastase tütre Liisaga ja tema autost mainitud kleepsiltidega. Fotol kannab Ena Puldas T-Shirti millel sõnad „Thank God I'm Estonian". Teisel fotol näidatakse Ena Puldast Mustjala rahvarõivas eesti õllekapaga.

Artiklis kirjeldatakse väga dramaatiliselt Ena ema põgenemist Tallinnast veel sündimata tütrega. Jutt jätkub Ena elukäigust Saksamaalt Austraaliasse ja sealt Ameerika Ühendriikidesse. Artikli autor rõhutab, et Ena Puldas ja tema tütar Liisa räägivad vabalt eesti keelt, kuigi ei ole Eestit kunagi näinud. Artiklis kirjeldatakse üksikasjalikult suhtlemisraskusi kommunistliku Eestiga ja vabade eestlaste organiseeritud tegevust välismaal kaasaarvatud Ülemaailmsete Eesti Päevade toimumine iga nelja aasta tagant.

Soome ehted hinnatud maailmas

HELSINGI — Ehete ja muude kullasepatoodete väljavedu on kasvanud Soome väliskaubanduses viimasel aastal 35%. Samal ajal saavutati ka uus rekord Soome kullatoodangus, kokku 905 kg, mistõttu Soome on kulla osas isevarustaja. Kulda saadakse Outokumpu kaevandusest muude metallide kõrvalainena.

Kulla- ja hõbeehete tähtsamad väljaveomaad on Skandinaavia, Lääne-Saksamaa ja Ameerika Ühendriigid. Kullasepatoodete väljavedu pole sugugi väärismetallide eksport, vaid enne kõike soome ametioskuste ja töö väljavedu. Hõbeehteid viidi Soomest välja möödunud aastal 4601 kg ja samal ajal toodi sisse 2425 kg, väljavedu tõi sisse 16,5 miljonit Soome marka (üle 4 miljoni dollari).

Välismaile eksporteeritud kuldehete kogumäär oli 793 kg ja sissetoodud ehete hulk 590 kg. Puhta metallina kulla väljavedu hind oli 25,4 miljonit Soome marka (ca 6 milj. dollarit). Mitmesuguseid ehteid eksporteeriti Soomest 15.000 kg ja importeeriti 40.000 kg.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ..... " ..... 197 .... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

(Järg lk. 3)

TAEVAISA TAHTEL SULGES IGAVESTI OMA SILMAD MINU VÄGA ARMAS ABIKAASA

RINALDO KILU

Sündinud 16. juunil 1929 Randveres
Surnud 12. juunil 1979 Torontos

Kirstupanek Rosar matusemajas reedel, 15. juunil kell 8 õ.

Valusas leinas

Matus samas laupäeval, 16. juunil kell 8.30 homm.

EVI

KALLIST SUGULAST JA HEAD SÕPRA

RINALDO KILU

mälestavad kurbuses

MEETA
HELVI ja VICK
IMBI ja REIN perekonnaga

LAHKUS MEILT IGAVESTI MEIE ARMAS VÄIMEES, ÕEMEES, RISTIISA JA ONU

RINALDO KILU

Sündinud 16. juunil 1929 Randveres
Surnud 12. juunil 1979 Torontos

Sügavas kurbuses

ELLI
LEILI ja JAAN
SILVI
ANDRES

HEAD TUTTAVAT JA ARMAST RISTIISA

RINALDO KILU

mälestavad

VIKTOR, ELNA ja TIIA LIBE

ARMAST SUGULAST JA TUTTAVAT

RINALDO KILU

mälestavad

KALLE KILU abikaasaga
JAAN TAMMIK abikaasaga
REIN HOLSMER perekonnaga
VELLO KILU

ARMSAT KAUAAEGSET SÕPRA

RINALDO KILU

Nii ilus on surra kui oled noor,
Nii päikesen magama minna.
Su ümber on sõprade leinakoor,
Sa nende südamen igavest noor.

mälestavad sügavas kurbuses

KALJU JÕGI perekonnaga
ÜLLO NIIT perekonnaga

MARE SCHMUUL'i

mälestab

ALMA lastega

ARMAST

MARE SCHMUUL'i

mälestavad

ELFRIEDE ALFRED
ANNE-LIISA VAHI

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

RINALDO KILU

mälestavad

MIHKEL PÄIKE abikaasaga
EDWARD POOM perekonnaga

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal)

221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5

Telefon 924-1408

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ILUS KRUNT

MÜÜA

JÕEKÄÄRUL, UDORAS

TEL. 787-5171

KORTERID JA TOAD

EESTI KODUS ÜÜRIDA

2 magamistoaga KORTER

TEL. 225-3983

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Buffalos õnnistati leerilapsi

Buffalos toimus pühapäeval, 10. juunil leerilaste õnnistamine Püha Kolmainu kirikus. Teenistuse pidas õp. Joh. Teras. Õnnistati viis leerilast: Linda Aasaru, Lisa Mai Kurvits, Irja Reet Otsa, Lisa Merike Pintson ja Anne Põvvat.

Surnuaiapüha Mount Pleasanti kalmistul

Eeloleval pühapäeval, 17. juunil, toimub surnuaiapüha Mount Pleasant kalmistul eestlaste matusepaiga juures, umbes samas kus varemail aastail. Jumalateenistus algab kell 11 hommikul ja teenib Kolmainu koguduse õpetaja O. Gnadenteich, kuna sama koguduse organist Georg Ilta saadab koraale orelil. Toimub ka lahkunute mälestamine, millest teatada enne jumalateenistust. Olgu märkida, et kahekümnekuue aasta jooksul, mil Mount Pleasantil on kalmistupüha peetud Kolmainu koguduse poolt, on ilmastikuolud alati olnud väga soodsad jumalateenistuse pidamiseks. Kui aga vihm peaks takistama väljas jumalateenistuse pidamist, toimub see Mount Pleasanti Mausoleumis, mis asub surnuaia vastaspoole osas ja kuhu juhatab kollane sõidutee keskjoon.

Ülo Tambek surnud

31. mail lahkus elust filmirezhissöör Ülo Tambek. Ta on sündinud 1. juulil 1922 Tartus, just gümnaasiumi lõpetamise järel mobiliseeriti ta punaarmeesse, kus pidi kaasa tegema eesti sõjameeste raske võitlustee. Pärast sõda töötas ta aastaid ajakirjanduses. 1954. aastast alates tegutses filmikunsti alal, mis saigi ta elukutsumiseks.

Ta oli dokumentaalfilmide toimetaja ja peatoimetaja. Otsese töö kõrval õppis ta tundma ka filmirezhissööri eriala ja 1966. aastal sai temast „Tallinn filmi" kroonika- ja dokumentaalfilmide loomingulise tootmisühenduse rezhissöör, kelle filmide hulgas on mitmed auhinnatud filmid, muuseas ka „Eduard Wiiralt" jt. Oma teenete ja töö tõttu Eesti filmikunstis on ta olnud hinnatuks filmiloojaks, kelle tööl on koht Eesti filmikunstis.

Mäido Kari . . .

(Algus lk. 1)

— ning Carter nentis et selle lepingu vastased jõud Ühendriikides on väga tugevad — siis hakatakse maailmas küsitlema USA juhipositsiooni. See oleks prestiizhikaotus. Samuti avaks lepingu tagasilükkamine tee tuumarelvade laialdasele levikule maailmas. Paljud riigid arendaks välja omaenda tuumarelvade arsenali. See oleks maailmale suureks ohuks.

Kokkuvõttes ütles president Carter, et SALT'i lepingu teokssaamine ja ratifitseerimine on praegu inimkonna tähtsaimaks ülesandeks.

Mäido Kari, tutvustades end presidendile ja koosviibijatele USA Eesti Rahvuskomitee esindajana, küsis Carterilt järgmise küsimuse:

„Mitmed Euroopa sõjaliste kusimuste analüüsijad arvavad, et SALT—2 paneks NATO raskemasse olukorda, kui see olukord oleks ilma selle kokkuleppeta. Mida arvate selle kohta?"

Oma vastuses läks president mööda otsesest sõjalis-strateegiliselt probleemist ja loetles neid Lääne-Euroopa riigijuhte. kes SALT kokkulepet toetavad, nentides seejuures, et prantsuse president Giscard D'Estangil on siiski teatavaid reservatsioone lepingu suhtes, mis tulenevad prantslaste soovist enda tuumarelva arendada.

Carter lisas, et NATO'i on vajalik taktikalist relvastust ja potentsiaali suurendada.

Ühendriikide kaitseministri Harold Browni sõnavõtt rõhutas samuti strateegilise ründerelvastuse piiramise kokkuleppe vajalikkust ja selle kasulikkust nii Ühendriikidele kui rahvusvahelises ulatuses.

Mäido Karil avanes võimalus koosolijate ees esitada küsimus ka USA kaitseministrile:

„Millised võivad olla tagajärjed, kui Nõukogude Liit SALT kokkuleppest kinni ei pea ja seda lepingut rikub?"

Kaitseminister Harold Brown vastas järgmiselt: „Siis jääks ära kolmas SALT leping, mida me ei sõlmiks. Sõjalise võimsuse ja relvastuse ülesehitamine mõlemal poolel kiireneks tunduvalt. Rahvusvaheline pingelõdvendus ja rahumeelne võistlus kannataks selle all." Kuid Brown lisas, et tema arvates venelased ei riku seda kokkulepet, kuna lepingu rikkumine tooks neile rahvusvahelise prestiizhi ja staazhi kaotuse.

Ühendriikide kaitseminister kinnitas, et SALT—2 kokkuleppe sõnastus on palju kindlam ja tihedam kui seda oli SALT—1. Siiski möönas ta, et lepingu täitmise kontrolli ja verifikatsiooni probleemid on üheks kõige valusamaks küsimuseks kokkuleppe ratifitseerimise debatis, milline vaidlus praegu Ühendriikides järjest elavneb.

Nende poolt, kes lepingus kahtlevad, esitati samas Brownile järgmine delikaatne küsimus: „Kuna venelased on ilmselt SALT-kokkuleppe poolt, ja kuna on teada, et venelased on väljas eelkõige oma huvide eest, siis kuidas saab see leping olla kasulik Ühendriikidele, nii nagu teie väidate?"

Brown vastas, et on muidugi tõsi, et venelased arvavad, et SALT-2 on Ameerika Ühendriikidele kahjulik ja neile kasulik. Nõukogude Liit loodab piiri panna Ameerika moodsa relvastustehnoloogia väljaarendamisele ja nad loodavad hoida meid, ameeriklasi, selles praegu eksisteerivas teatavas madalseisus. Kuid samal ajal arvatakse omakorda Washingtonis, et see kokkulepe on Ühendriikidele kasulik ja vajalik.

Kokkuvõtte ja kommentaarina ülaltoodud esitlusele tuleb lisada, et Ameerika Ühendriikides on ette näha teravat poolt ja vastu vaidluse jätkumist ja arenemist Nõukogude Liiduga sõlmitava strateegilise ründerelvastuse piiramise kokkuleppe osas, mis kulmineerub eeloleval sügisel asetleidval debatil USA Senatis.

Heikki Paara T.E. Meeskoori uueks esimeheks

Möödunud teisipäeva õhtul toimus Eesti Majas T.E. Meeskoori aastapeakoosolek, millest 40 kooriliiget ja naissektsiooni esindajat osa võtsid. Nagu aruannetest selgus oli möödunud aasta majanduslikult soodus. Kuna senine esimees August Raag tervislikel põhjusil esimehe ülesannetest loobus, mida suure kahjatsusega kaaslauluvendade poolt kviteeriti, siis tuli uus esimees valida, kelleks peale pikemaid arutlusi valiti Heikki Paara. Vanuse tõttu väljalangenud juhatusliikmete R. Pulk'i, Lalli ja Miguri ning teenistuslikel põhjusil juhatusest lahkunud E. Tiileni asemele valiti juhatusse R. Edari, V. Libe, A. Raudsepp ja M. Leemet.

Põhimõtteliselt võeti koori töökavasse tuleval aastal koos T.E. Segakooriga ühise kontserdi korraldamine. Kuna eeloleva juhatuse tööaega kuulub sõit Stokholmis toimuvale ESTO-80-le, siis pikendati valitud juhatuse volitusi 1980. a. septembrikuuni.

Seedrioru noorte suvekodu

Täiendavalt laste suvekodust osavõtuks registreerimise kohta „Vaba Eestlase" 15. mai numbris ilmunud teadaandele, teatab Seedrioru juhatus, et registreerimise tähtaega on pikendatud kahe nädala võrra. Noortekodu avatakse neljaks nädalaks 8. juulil. Uute sooviavalduste esitamiseks palutakse pöörduda järgmiste Seedrioru juhatusliikmete poole: Kitchener — Hugo Allisma, (tel. 519 — 846-9247), St. Catharines, Niagara Falls, Buffalo — dr. V. Tammemägi (tel. 416 — 688-3486), London — H. Karu (tel. 519 — 434-3331), Hamilton j.t. keskused, kaasaarvatud USA — Hillar Amolins (4 Undermount Ave., apt. 3, Hamilton, Ont. L8P 3Z6, tel. 416 — 526-0657).

SEEDRIORU JUHATUS

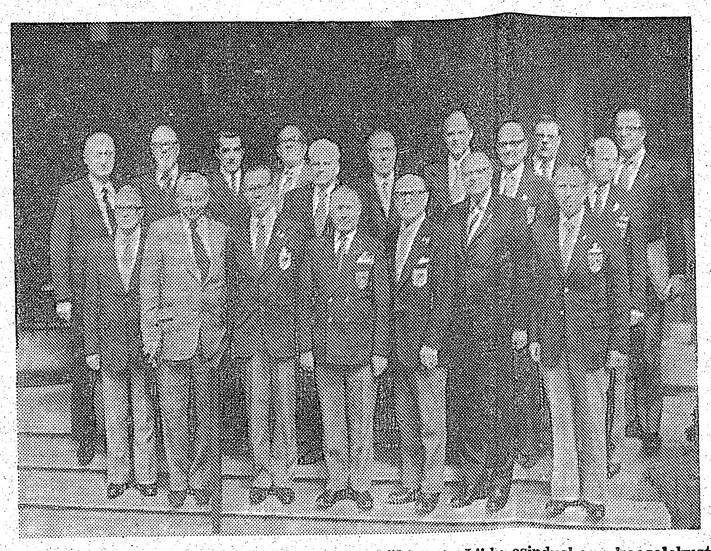

Hamiltonis hiljuti peetud Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu esinduskogu koosolekust osavõtjad. Esireas vasakult kolmas liidu esimees K. Tori, neljas Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse esimees A. Jurs ja viies Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimees A. Kala.

Endiste sõjameeste mandrite vaheline koostöö

Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse peakoosolek Syracuses

Ü.E.V.K. peakoosolek toimus laupäeval, 2. juunil Northway Inn'is Syracuses, N.Y., millest võtsid osa USA, Kanada ja Austraalia esindajad, puudus ainult Inglismaa esindus. Koosoleku avas senine esimees A. Jurs Kanadast ja soovis koosolekule head koostöötahet ja arusaamist, kuna selle aastane päevakord oli erakordselt pikk.

Koosoleku juhatajaks valitakse Y. Anson USA-st, protokollijaks E. Lindaja Kanadast. Keskuse tegevusaruanded esitas esimees A. Jurs, millest selgus, et Rootsis on loodud Eesti Sõjaveteranide Ühing. Uuesti loodud organisatsioon oli andnud palve Keskuse liikmeks astumiseks. Hea meelega kuuldi, et ühing on hõlmanud kõiki võitlejaid Rootsis, kaasa arvatud „soomepoisse".

Ühingu liikmeskonda loodetakse viia 300 osavõtjani lähema aja jooksul ja organisatsioon hakkab tööle all-organisatsioonide kaudu ka väiksemates keskustes.

Rootsis asuv ühing, kelle õlgadele langeb ESTO-80 sõjameeste ürituste korraldamine, pooldab traditsioonilist Sõjameeste Kongressi ja Sõduriõhtu korraldamist ESTO-80 raames.

II maailmasõja aegsete eesti vabadusvõitlejate mälestusristide väljaandmine on jatkunud edukalt. Keskuse teeneteristidega on senini austatud 9 kaasmaalast. Saksamaal asuvate kaasvõitlejate tegevusest informeeris R. Tralla, millest selgus, et Eesti Sõjavigastatute Ühingu kõrval tegutseb Saksamaal veel Geislingenis EVÜ, kellel seni puudub side keskusega. Austraalia kaasvõitlejate tegevusest andis aruande E. Lindaja, kes on Adelaides asuva ühingu ametlik esindaja Keskuse juures. Sealsed kaasvõitlejad on aktiivselt osa võtnud Eestile vabaduse nõudmisest ja olukorra tutvustamisest okupeeritud kodumaal. Ühingul on hea side ja koostöö teiste eesti organisatsioonidega. Ühing tähistas läinud aastal oma 25 aastapäeva. Keskuse esimehe lisast aruandele selgus, et Austraalias tegutsevad veel kaks ühingut, kuid liidu loomiseni pole veel jõutud. Liidu loomine annaks paremad võimalused koostööks Keskusega ning ühtlustaks tegevust ka Austraalia ulatuses.

Inglismaalt saabunud andmete kohaselt on sealsed kaasvõitlejad eriti tõsiselt võtnud ajaloomaterjali kogumist. Toetatakse välisvõitlust ja Sõduri-õhtute korraldamisega püütakse hoida liikmeskonna siduvust. Kanada E.V.Ü. Liidu tegevusest andis aru esimees K. Tori. Liit on olnud sidepidajaks oma ühingute, Keskuse ja USA Liiduga.

Läinud aastal muret tekitanud Võidupüha tähistamine lahendati EKN esimehe vahendusel ja Seedrioru vastutulekul rahuldavalt.

Liit ja liikmed on toetanud kõiki meie rahvuslikke üritusi, mis taotlevad vabadust meie maale ja rahvale. USA Liidu tegevusest aruande kandis ette E. Kool. USA Liidu aruandest selgus, et liit on muu hulgas osa võtnud viie rahvuse aktsioonist N. Liidu kolonisatsiooni vastu New Yorgis, toetanud Auraamatu aktsiooni ja ajalehte „Võitlejat", jatkanud 20. diviisi ajaloo koostamist jne. Aruandele järgneval küsimuste perioodil arutati „Ameerika Hääle", „Radio Liberty" ja Eesti Vigastatute Kodu Saksamaal probleeme.

Kassa aruande esitas R. Piirvee, mille järele kõik aruanded kinnitati ühel häälel.

Keskuse tegevuse kava esitas A. Jurs. Kava kohaselt arendatakse tihedat koostööd liikmesmaade vahel, toetatakse sõjameeste ajalehte „Võitlejat", arendatakse koostööd Rootsi Sõjaveteranide Ühinguga ESTO-80 sõjameeste ürituste läbiviimisel, süvendatakse koostööd läti ja leedu ülemaailmsete keskustega, püstitatakse kol. A. Rebase ja kol. ltn. H. Riipalu mälestusmärk Seedriorule, arendatakse Teise maailmasõja aegsete Eesti väeosade ajaloo koostamise projekti jne.

Käsitleti ka n.n. „Märtsi komitee" küsimust ja leiti, et see on paralleel ettevõte ja võib kahjustada „Auraamatu" väljaandmist.

Arutati ka ajaleht „Võitleja" ja Keskuse majandusliku olukorra parandamist. Võeti vastu H. Kivi ettepanek loterii korraldamiseks.

Järgmiseks võeti uue liikmena Keskuse juurde Eesti Sõjaveteranide Ühing Rootsis ja uuele liikmele anti 3 häält Keskuse esinduskogus. Nii Rootsi kui ka Austraalia ühingutele loeti vajalikuks määrata rohkem kui üks kohapealne esindaja, et parandada sidet Keskusega ja kergendada esimehe ülesandeid. Eelarve esitas laekur — liikmemaks jäeti endiseks ja tegevuskava ja eelarve kinnitati ühel häälel.

Valimiste tagajärjed olid järgmised: Esimeheks valiti A. Jurs. Juhatuse liikmeteks Y. Anson, E. Kool, R. Piirvee, H. Lember, E. Lindaja ja V. Raiend ja asemikeks R. Tralla ja H. Teder. Revisjonikomisjon moodustati kolmest liikmest: P. Einpaul, V. Päärson ja H. Teder.

Kohal algatatud küsimuste keskel arutati pikalt ja laialt kommunistliku õõnestamistöö võtteid meie pagulaste keskel ja kodumaaga suhtlemise küsimust.

Neid probleeme juhatas sisse H. Teder oma hästi läbimõeldud ettekandes. Pärast paljusid sõnavõtte leiti, et on vajalik äärmine ettevaatus ja peame jääma kindlate põhimõtete juurde. Kommunismis pole midagi muutunud ja võitluse selle vastu peab jätkuma endise intensiivsusega.

Talvi Jaldre õpilasõhtu

Kevadised kuud on tavakohased õpilasõhtute kuud. Möödunud teisipäeva õhtul toimus Eesti Maja suures saalis Talvi Jaldre klaveristuudio õpilasõhtu, millest umbes 150 noort, nende vanemat ja sugulast, aga ka teisi muusikasõpru osa võtsid, elades kaasa erivanuses õpilaskonna esimesed sammud klaveril kuni nende esinemiseni, kes selle instrumendi oma soovi kohaselt helisema panid.

Vaatamata mõningale laste vähenemisele klaveristuudiois, kes tahaksid aastatepikka klaveriõpingut alustada, on Talvi Jaldrel siiski üle veerandsaja tubli õpilase. Osa neist on juba tuttavad täites eesti seltskonnas ja üritustel muusikaliste interpreetide ülesandeid, teised on esinenud koolipidudel ja koosviibimistel. Õpilasõhtu raames oligi märgata, kuivõrd korrektselt ja püüdlikult esitasid just nooremad oma pala, osa keskmisis vanusegruppides kippusid enam komistama ja viimased esinejad olid jälle otse nauditavad pianistid, kes võlusid klaverist välja esitatava pala seda karakteriseerides oma tundeerksusega. Seda saaks öelda just kolme viimase esineja Diana Tomi, Tarmo Tengi ja Karen Viinamäe esinemiste kohta.

Õhtul esinesid Anne Pedel, Tiina Pedel, Martin Juuse, Ingrid Laar, Derek Ewen, Lisa Norheim, Pia Metsala, Marilyn Mori, Tania Martinek, Lisa Lambur, Kalli Hubel, Juta Metsala, Linda Norheim, Paul Pint, Marika Tamm, Paul Poolsaar, Tiina Pärnsalu, Merike Lainevool, Monika Pint, Piret Jõgeda, Rosemary Vairo, Rein Andre, Liia Truman, Hillar Prits, Diana Tom, Tarmo Teng ja Karen Viinamäe.

Pärast esinemisi palju aplausi ja kink ning lilled õpilaspere poolt oma armastatud õpetajale Talvi Jaldrele.

Kanada katkestab abi andmise Vietnamile

OTTAWA — Kanada uus välisminister Flora MacDonald mainis Ottawas antud intervjuus, et Kanada tahab tulevikus suuremat tähelepanu osutada põgenike küsimustele. Välisminister mainis, et Vietnami kommunistliku rezhiimi hoiak hiina vähemusgrupi suhtes, mis sunnib kümneid tuhandeid inimesi Vietnamist põgenema, ei ole vastuvõetav Kanada valitsusele. Kanada uue rangema välispoliitika raamides on Kanada valitsus katkestanud igasuguse majandusliku abi andmise Vietnamile.

Võitlused Nikaraagua pealinna tänavatel

MANAGUA, Nikaraagua — Nikaraagua valitsusväed peavad ägedaid võitlusi nõndanimetatud Sandinista geriljaüksustega, kes on tunginud juba pealinna Managua tänavatele ning ähvardavad pealinna üle võtta. Valitsus on rakendanud mässuliste vastu isegi võitluslennukid, mis hävitasid rakettidega ka valitsusega opositsioonis oleva ajalehe La Prensa hoone. Mässulised on ilmselt relvadega ja laskemoonaga hästi varustatud, mida nad saavad Kuubalt Panama kaudu. Ühendriikide ja Kanada valitsused on alustanud oma kodanike evakueerimist Nikaraaguast.

Kolm täispalgalist ametnikku ESTO-80 eeltöid tegema

ESTO-80 informatsioonitoimkonna juhataja Siim Saare viibis möödunud nädalavahetusel ja käesoleva nädala esimesel poolel Torontos, kus tal oli mitmeid kokkusaamisi ja koosolekuid ESTO-80 küsimuste korraldamiseks. Möödunud teisipäeval toimus Eesti Majas Sihtasutus Eesti Päevade juhatuse kokkusaamine Stokholmist siia saabunud külalisega. Siim Saare andis ülevaate pidustuste eeltöödest ja tutvustas siinseid tegelasi ka mitmesuguste esilekerkinud probleemidega, mis vajavad lahendamist. Siim Saare mainis ühtlasi, et Stokholmis alustavad käesoleval nädalal tööd kolm täispalgalist ametnikku ESTO-80 eeltööde läbiviimiseks ja organiseerimiseks.

Koosolek kodakondsuse küsimuses

Balti Liit Kanadas korraldab kesknädalal, 20. juunil kell 8 õ. Läti Majas, 491 College St., koosoleku, kus selgitatakse Nõukogude Liidu uude kodakondsuse seadusesse puutuvaid küsimusi. Koosolekust palutakse kõiki kodakondsuse küsimusest huvitatuid osa võtta. Eriti on koosolekule kutsutud balti rahvaste noori.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind 8. juunil $8.68

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

CHARTER LEND
Lääneranniku Suvepäevadele
245.—
Majutamise informatsioom
KIWI TRAVEL
Toronto Eesti Maja, tel. 466-4813

B&V INSTALLERS
Installeerime ja parandame
KÜTTESEADELDISI
Läti ettevõte o Hel. õhtuti
V. IVANS 763-3374
R. BULOVS 638-5478

MEMBER REALTY CANADA CARGI™
Each Member office Independently owned and operated
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd.)
Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
Toomas Mankin, tel. 487-4477
kodus 447-2017

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ☆ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ☆ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

WORLD FAMOUS Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 o Tel. 363-1986

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu
nii linnas kui ka suvilates

VEETKE PUHKUS FLORIDAS
AQUA-MAR MOTELLIS
SOODSAD SUVEHINNAD
Motell asub kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres, ligidal äridele, ööklubidele. 1 plokk ookeanist.
Aadress: Aqua-Mar Motel, 555 N. Riverside Drive, Pompano Beach, Florida 33062, telefon (305) 943-8800
Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA — Torontost

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.
TÄHELEPANU! Suvepuhkuse tõttu suletud 1. juulist — 22. juulini.

SPORT

I. Liitoja võitis kiirmaleturniiri

Toronto Eesti Maleklubi kiirmale turniir, mis leidis aset 7. juunil Toronto Eesti Majas, lõppes I. Liitoja võiduga (5½ p). Teist kohta jagasid soomlased P. Hirvonen ja E. Ylanko (4½ p.). Kolmandale kohale tuli meie noormaletaja Mart Veltman (4 p.).

Turniirist osavõtt oli väga elav ja kaugemalt tulijateks olid Mart ja Alf Veltman Cobourg'ist, Ontariost. Turniiris mängisid kaasa kõik 6 vooru veel järgmised maletajad: K. Kekki, A. Loorits, O. Mankio, P. Ool, V. Pikkand, P. Reivo, E. Talve ja Alf Veltman. Väljaspool turniiri mängisid maletajad Aavik, Puna ja Tae. Turniiri korraldajaks oli L. Joselin.

Tallinna Festival '79 maleturniirid peetakse kahes osas ja neljal eri päeval Toronto Eesti Majas. Registreerimine toimub kohapeal ja Tallinna Festivali passide omajate registreerimise tasu on $1.00. Kahepäevane kiirmale turniir (2 × 10 minutit 6 vooru igal õhtul) algab 21. juunil ja lõpeb 22. juunil. Osavõtjaid palutakse täpselt kell 7 õhtul kohal olla. Kolmele esimesele on auhinnad. Võidupunktid on mõlema õhtu mängude kokkuarvestamise tulemus. Suurmeister Paul Kerese mälestusturniir algab kell 12 päeval, laupäeval, 23. juunil ja jätkub kell 12 päeval, pühapäeval, 24. juunil. Aeg 2×60 minutit ilma kirjutamiseta kahe miinuse süsteemis. Selle turniiri kolmele võitjale antakse üle auhinnad ja nende nimed jäädvustatakse P. Kerese nimelisele rändauhinnale.

Turniiri korraldajaks on L. Joselin.

Kõiki malehuvilisi palutakse osa võtta nendest üritustest ja isiklikud malendid ja malekellad kaasa tuua. Pealtvaatajad on kõik teretulnud. Lähem informatsioon Torontos härra Halling, telefon (416) 762-9190.

Aeg

Eesti vasaraheite rekord nüüd 72.00 m

Kunnar Laansalu parandas jälle oma Eesti rekordi vasaras, heites Tallinnas peetaval heitjate-tõukajate seeriavõistluse kolmandal etapil vasarat täpselt 72.00. Heino Sild tõukas kuuli 19.66 ja noor H. Kubi heitis ketast 60.66.

Spordiuudiseid kodumaalt

Leedus, Vilniuses peeti nelja „sotsialistliku vabariigi" Eesti, Läti, Leedu ja Valgevene vahelised kergejõustiku maavõistlused. 110 m tõkkejooksus tuli eestlane Tõnu Kaukis kolmandaks tagajärjega 14,1, 400 m tõkkejooksus oli Rein Käärik esimene ajaga 51,8, 3000 m takistusjooksus oli esimene Mati Uusmaa ajaga 8.49,0, kõrgushüppes jäi Tiit Pahapill tulemusega 2.18 neljandaks, kuulitõukes oli Heino Sild esimene tulemusega 19.70.

*

Naiste aladel saavutasid eestlased esikohti: 100 m tõkkejooksus Aili Alliksoo 13,7, kettaheites oli teine Helgi Parts tulemusega 60.36 ja 200 m jooksus jäi Aili Alliksoo uue Eesti rekordiga 24.2 kolmandale kohale.

*

Kaks päeva võistlesid Sotshis 1960.—1962. a. sündinud noormehed ja 1961.—1963. a. sündinud tütarlapsed. Eestlastest sai parima tagajärje Pärnu noor Silva Oja 100 m tõkkejooksus tulemusega 13,80. Annika Lall jäi neljandaks 400 m jooksus ajaga 48.20. Jaan Lehts 400 m tõkkejooksus tegi tänavuse Eesti tippmargi 54,3.

*

Tallinnas peetud VI spordimängude kergejõustikuvõistlustel püstitas Heiki Kask viienda eestlasena kõrgushüppes meistersportlase tagajärje tulemusega 2.16. Tarmo Valgepea hüppas 2.05.

Kergejõustikuradadelt

Durhamis peetud kergejõustikuvõistlustel jooksis Edwin Moses 400 m tõkkeid ajaga 47,69, mis on tänavune tippaeg ja ainult 0,24 sek. madalam maailmarekordist, mille ta jooksis kahe aasta eest. Samal võistlusel Willie Smith jooksis 400 m ajaga 45,24 ja Ron Livers hüppas kolmikut 16,77.

*

Halles peetud kergejõustikuvõistlustel viskas Wolfgang Hanisch oda täpselt 88 m, teiseks jäi Alex Katterle 83.58-ga. 17-aastane Frank Emmelmann jooksis 100 m ajaga 10,30, mis on noorte Euroopa-rekordiks. Teine noor, 19-aastane Tobias Stobat heitis vasarat 73.34.

*

RISTSÕNA NR. 996

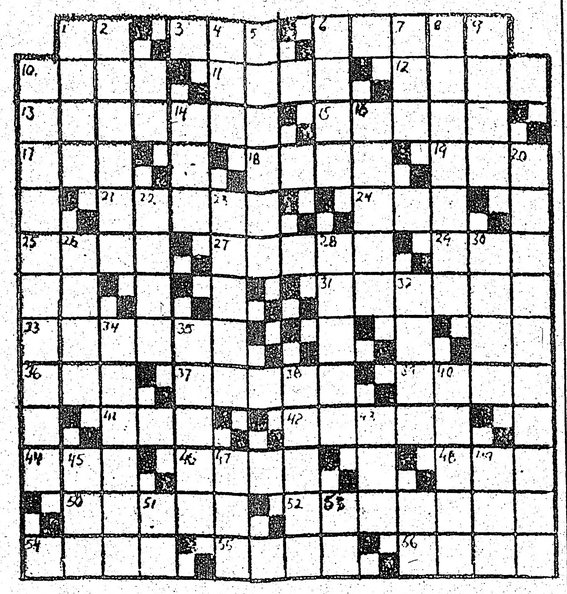

Põikread: 1. Kirja lõpus esinevad tähed, 3. Tip- . . . , 6. Tuntud eesti keele- ja kirjandusteadlane, 10. Variant, teisend, 11. Kahe Kanada eesti kunstniku nimi, 12. Eesti riigivanemaid, 13. Ruum, kus kantakse karistust, 15. Karastav jook, 17. Osutav sõna, 18. Parasiitseen, 19. Jaapani riigimees minevikus, 21. Mitte tänase, 24. Vana naine, 25. Väga raske, 27. Saksa väejuht II maailmasõjas, 29. Mitte vana, 31. Eesti klaverikunstnik Kanadas, 33. Kinolina, 36. Minu ühes võõrkeeles, 37. Venelase hüüdnimi, 39. Mehenimi, 41. Karusnahkne krae, 42. Õrnutsev sõna ema kohta, 44. Asi, 46. Paljas, 48. Aadlitiitel, 50. Katkine koht, 52. Lind, 54. Kõht, 55. Eesti helilooja, 56. Torkav ese.

Püstread: 1. . . . pann — köögiriist, 2. Vahend signaali või alarmi andmiseks, 4. Omaaegse eesti karikaturisti nimimärk, 5. Õllesort, 6. Jõgi Tartumaal, 7. Mõiste golfimängus, 8. Viga, 9. Kala, 10. Äärmuslik, 14. Sellel, 16. Eksisteerima, 20. Sirgelt, kõrvale kaldumata, 22. Tegelase nimi ühes tuntud Tammsaare teoses, 23. . . . mees — eesti skulptor, 26. Ootamatult, 28. Muhamedi usu vaimulik, 30. Emased lambad, 32. Võõrasisa, 34. Mehenimi, 35. Esimesed käigud malemängus, 38. Linn Eestis, 40. Levimine, 43. Endine vald Pärnumaal, 45. Kuurort Lääne-Euroopas, 47. Sama, mis 29 põikridades, 49. Jõgi Venemaal, 51. Firmanimede ees esinevad tähed, 53. Isiklik asesõna saksa keeles.

Inglismaal parandas Geoff Smith üle poole minutiga oma möödunud aasta parimat tulemust 10.000 m jooksus saavutades ajaks 28.03,6; Nick Lees jäi teisele kohale 28.18.8.

*

Havannas viskas Raul Tupo uue Kuuba rekordi odaheites tulemusega 85.96, teiseks jäi Antonio Gonzales 85.76. David Giraldt hüppas kaugust 8.02. Samal võistlusel jooksis Silvio Leonard 100 m ajaga 10,12, Osvaldo Lara 10,23 ja Don Quarrie 10,28. Juantorena jooksis 400 m 45,73 ja meksiklane Eduardo Castro 1500 m ajaga 3.39,4.

*

Soome odaheitjate kolmik Arto Härkönen, Antero Puranen ja Pentti Sinersaari said kolmikvõidu Madriidis peetud rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlustel. A. Härkönen viskas uue Soome noorte rekordi 87.46, Puranen heitis 86.70, tänavune maailma tippmees P. Sinersaari jäi kolmandaks tagajärjega 83.32.

RISTSÕNA NR. 995 LAHENDUS

Põikread: 1. Äke, 4. Paide, 7. Rst, 10. Sund, 11. Pius, 12. Sue, 13. Alune, 16. Iru, 17. Tsin, 18. Sõnn, 19. Jõe, 20. Nuust, 23. Aut, 26. Kes, 27. Irv, 28. Po, 29. Ave, 31. Taara, 33. Amm, 34. Ammu, 35. Aula, 36. Oja, 37. Sõnad, 40. Aje, 42. Rant, 43. Utah, 44. Ude, 45. Ankur, 46. Ida.

Püstread: 1. Äss, 2. Kuutõrvajad, 3. Enese, 5. Aul, 6. Don, 7. Riina, 8. Surnud majad, 13. Annetus, 14. Udu, 15. Estraad, 19. Jaa, 21. USA, 22. Sir, 24. Tom, 30. Emane, 32. Aun, 33. Alati, 36. Oru, 38. Õun, 39. Agu, 41. Eha.

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost sploonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" ingliskeelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

AINO KALLAS

Barbara von Tisenhusen

Üks jutt Liivimaalt

6.

Ja enne kui tema suutis oma suud avada, teadsin mina kõik, mis ta pidi minule ütlema.

Ja siis ta juba ütlebki:

„Nüüd on see sündinud, et mu õde Barbara on kihutanud minema selle kirjutaja, selle neetud Bonniusega."

Ja et mina pühasti olen tõotanud siin tõtt ja ükspäinis tõtt kirjutada, siis tunnistasin mina häbi ning murega, et minu süda hüppas mu rinnas nende kahe armastaja pärast.

Ja mina sain ainult öelda:

„Mis sa kõneled? Kuidas see sündis?"

Ja ritter Jürgen ütleb:

„Olen mina oma õe hoidja? Kui mitte Tisenhuseni veri teda ei hoia, kes suudab teda siis hoida? Ta on kadunud. Ta andis meile teada, et tahab astuda abielusse selle alatust seisusest kuradiga, ja kui mina keelasin, siis on ta nüüd läinud. Nad on hommikust-ööl Rõngust reed ja hobused võtnud ning Riia poole kihutanud."

Siis küsisin mina veel:

„Kas neid taga aetakse?"

Ning härra Jürgen ütleb:

„Ja kuigi nad enese põrgusse endasse peidaksid, siiski otsiksin mina nad üles. Kui ma ep ole suutnud oma õde hoida, siis oskan ma vähemalt Tisenhuseni au hoida."

Nõnda läks ta, tulivihasena.

Aga Tisenhusenid on üpris vägev suguselts Liivimaal ja üks vanematest sel maal, ning nendenimelisi on palju juba Engelbrecht von Tisenhusenist alates, kes sai ülempiiskop Johann von Wallenrodelt õiguse oma mõisate peale. Nõnda on nad ka abielude kaudu seotud Liivimaa tähtsamate suguvõsadega. Ja suguluse vaim on ikka olnud kõva nende keskel, nii et mis ühega nende hulgast sünnib, see puutub igaühte, otsekui oleks see temaga juhtunud.

Nõnda leidsid nad enese nüüdki kõik haavatud olevat, kui see häbi juhtus neile ühe neitsikese, ühe Tisenhuseni pärast. Seepärast pöörasid nad ühiselt Ordu ja Ordu-vendade poole, ja Ordu andis käsukirja Riia Raadile, et põgenejatele sealt lubakirja mitte ei antaks, ei Pohla- ega Leedumaale, sest et seesinane kirjutaja Franz Bonnius neitsikese tema sõprade tahtmise vastu ja neile häbiks oli enesega ära ahvatlenud ja nõnda häbistanud nii teda kui ka tema suguseltsi. Ja läks seesinane käsukiri ka kõigile Ordu vasallidele.

Aga minul algasid päevad ja ööd, missuguseid mina ep ole veel elanud.

Ööd olid sel ajal tormised, ja hundid, kui nad näljastena ümber rändasid, usaldasid suurtes salkades tulla kuni kirikumõisa rehe taha, metsa äärde, kus nad üpris kohutavalt ulgusid ja märatsesid, nii et mõnelgi hiukseid peas püsti tõusid.

Ja inimesed ütlesid, et nende ulgumine kuulutab ette suuri sõjaaegu ja katku ning ka surma tulekut.

Aga mina teadsin, et nad neitsi Barbara ja tema surma pärast ulgusid. Sest mina ep ole silmapilkugi uskunud, et neid mitte kätte ei saadaks. Ja kui mina huntide märatsemist kuulasin ega und oma silma ei saanud, siis oli neitsi Barbara kuju kogu aeg mu ees, ja mina pidin nägema tema väheldast nägu, kuhupoole aga pöörasin. Sest palju olen mina seda neitsikest armastanud, tõsi küll ainult vaimus ja tões.

Nõnda olen mina valvanud mõnegi öö kuni kukelauluni.

Ja kui mina oleksin pidanud vastama otsekui Jumala ees, mida mina tahtsin ja mida mina lootsin, siis tõesti, mina ep oleks seda suutnud.

Aga sel ajal aeti põgenejaid taga kõigil teedel, mis Riia poole lähevad, ja kõik noored ritterid Tisenhusenite soost võtsid sellest tagaajamisest osa, nagu oleks see olnud hundi või ka rebase jaht. Ka palju mitte-sakslasi oli tagaajajate hulgas, kes tundsid metsi ja soid, sest põgenejad olid oodanud talveteed, et pääseda üle suurte soode.

Aga kui mina ühel hommikul astusin välja omast kambrist, siis tuleb Malle, see mitte-saksa ümmardaja, ja ütleb maarahva keeli:

„Juba käes!"

Siis küsisin mina:

„Kes on kätte saadud?"

Mispeale Malle vastas:

„Eks ikka Rõngu armuline preili!"

Seepeale ütlesin mina ainult:

„Jeesus Kristus, Jumala ainusündinud poeg, heida armu meie peale!"

Ja ma ei suutnud muud midagi öelda.

Kuid veel samal päeval sain mina kutse Jürgen von Tisenhusenilt ilmuda üpris nobedalt Rannu lossi.

Kui mina sinna jõudsin, olid tõstesillad üleval ja vahid vallidel, otsekui vaenlase kallaletungimise pärast, ja lossi õu täis ratsasulaseid ning suurte härrade palgalisi.

Aga Jürgen von Tisenhusen tuleb juba õues minu juurde ja ütleb:

„Nüüd on Barbara meie käes, kuid see kirjutaja, see Franz Bonnius pääses põgenema."

Siis kuulsin mina kohe tema häälest, et Barbaral enam mingit maapealset halastust ei pidanud olema.

Ja mina küsisin ainult:

„Misjaoks sa mind kutsuda lasksid? Mis on minul siin tegemist?"

Ning härra Jürgen vastab:

„Sa pead nõukogus istuma, kui meie mu õe Barbara üle kohut mõistame."

Nii astusin mina siis sisse.

Ja olid Rannu lossi kokku tulnud nõu pidama kõige vanem suguvõsas, Reinhold von Tisenhusen, Konguta pärishärra, kui ka Johann von Tödwen, kelle abikaas Anna oli Tisenhusenite soost, kui ka ülemalnimetud neitsikese lihased vennad, ritterid Bartholomaeus, Reinhold ja Jürgen, Rannu härra ja veel Johann von Buxhoevden, tema kälimees, ja Gotthard von Neylen, niisama tema käli, ning veel kaheksa muud Tisenhusenit.

Mina aga tahtsin väga lähemalt teada saada, kuidas see kõik oli sündinud, kuid ma ei küsinud kelleltki, sest mina olin kui vaenlaste hulgas ja põrand põletas minu jalgu.

Nii oli meid koos Rannu lossis ühtekokku kuusteistkümmend meest mõistmas kohut ühe neitsikese üle. Aga seinal rippus Tisenhusenite suguvõsa vapp, ning seesinane kujutas musta härga kuldsel põhjal.

Kui siis kõik kuusteistkümmend olid asetunud oma istekohtadele suures lossi saalis, ja Konguta härra kui kõige vanem suguvõsas nende keskele, siis toodi neitsi Barbara sisse.

Ja esiotsa läksid minu silmad hämaraks, aga kui mina jälle võisin seletada, siis nägin mina, et tema näo priskus oli kadunud ja tema silmad sügaval, aga ta ei löönud mitte maha, vaid lõi nad valjult ja hõõgudes kordamööda igaühesse. Ja oli nagu oleks ta elanud kümme pitka ajastaega selle vahepeal.

Siis küsib Konguta härra koosolijatelt:

„Kes süüdistab?"

Mispeale härra Jürgen vastab:

„Mina süüdistan."

Siis küsib Konguta härra:

„Keda sina süüdistad?"

Mispeale härra Jürgen vastab:

„Barbara von Tisenhusenit, Reinholdi tütart."

Ja jälle küsib Konguta härra:

„Milles süüdistad sina Barbara von Tisenhusenit, Reinholdi tütart?"

Ja taas vastab härra Jürgen:

„Mina süüdistan teda oma hõimu ja sugulaste kui ka kõigevägevama Jumala palge ees lubamatus ühenduses Franz Bonniusega, kaubaselli ja kirjutaja Braunschweigist Saksamaal, kes oli ammetis Rõngu lossis, ja kinnitan, et Barbara Reinholdi tütar seega on üle astunud Pärnu lepingust."

Siis pöörab Konguta härra koosolijate poole, kes seni olid ainult kuulanud, ja küsib:

„Kas teie kuulsite kõik seda süüdistust?"

Mispeale nemad vastavad ühest suust:

„Kuulsime!"

Siis pöörab Konguta härra neitsi Barbara poole ja küsib niisama temalt:

„Neitsi Barbara, Reinholdi tütar, kas oled sa kuulnud, milles sinu vend sind süüdistab?"

Mispeale neitsi Barbara vastab:

„Olen."

Siis küsib Konguta härra härra Jürgenilt:

„Kas tahad teada anda sellele nõukogule, kus kohal sellesinatse neitsi kätte saite?"

Mispeale härra Jürgen vastab:

„Ta saadi kätte Heamehe koopas, mis on Segewoldis elik Sigulidas, Koivajõe kaldal." (Järgneb)

ADVOKAADID

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

Soomlaste saladus:

Kust saadi andmeid saksa-vene salaklausli kohta

STOKHOLM (EPL) — Eesti iseseisvusaegsele diplomaatiale on ette heidetud, et see ei suutnud õigeaegselt meile nii saatusliku Molotov-Ribbentropi lepingu salaklausli kohta informatsiooni hankida. Sellejuures on võrdluseks toodud Soomet, kes salaklausli olemasolust võrdlemisi varsti olevat teadlikuks saanud. Sellejuures ei ole aga kunagi mainitud, mil moel Soome need teated hankis.

Üldiselt on oletatud, et Soomel oli niivõrd head diplomaatilised kanalid, et see võimalikuks osutus. Nüüd on aga selgunud, et ka Soome ei saanud teateid Molotov-Ribbentropi salaprotokolli olemasolust oma diplomaatilisi kanaleid kaudu, vaid täiesti juhuslikul erateel.

Viimases ajakirі „Nootti" numbris (nr. 2, 10. 3. 1979) esitleb omaaegne IKL (Isänmaallinen Kansan Liike — soome natsionaalsotsialistlik erakond) juhtiv tegelane ja erukolonel Paavo Susitaival end kui seda isikut, kes Soome valitsusele kõnealused andmed kätte toimetas.

Paljastus on antud eksklusiivses intervjuuvormis, kus tulipunktiks on Soome varasem välispoliitika, lähtudes IKL vaatevinklist, mis oli tuntult saksasõbralik.

Intervjueeritav ütleb, et Saksa ja N. Liidu sõprusleping oli IKL-le õige suureks pettumuseks ja et selle juures ei teatud esialgu veel midagi lepingu salaprotokollist. Viimasest saadi kindlaid teateid alles vähe aega enne YH algust. (Märkus: YH = yleinen hälytys, üldmobilisatsioon sügisel 1939). Täienduseks ülaltoodule lisab intervjueeritav:

„Mööda minnes võin öelda, et see olin mina, kes selle salaprotokolli olemasolu oma suhete abil Soome valitsusele teatavaks tegi. Õieti oleks mulle selle eest pidanud andma mingisugune aumärk, kuid ma ei saanud muud kui Niukkase poolt saadetud tänu. (Märkus: Juho Niukkanen, Soome kaitseminister Talvesõja ajal).

Teated sain ühe nüüd juba surnud saksa rahvussotsialisti kaudu, kes oli juba nii varajane parteiliige, et ta number oli alla tuhande.

Ta oli mu vana sõber ja ta jutustas mulle usalduslikult milline sigadus oli tehtud, kuna ta oli Soome sõber. Mina esitasin andmed valitsusele, olin siis Eduskunna liige."

Küsimus: „Kelle süü oli, et Talvesõda süttis? Kelle saamatu välispoliitika see oli?"

Vastus: „See tulenes sellest salajasest lisaprotokollist. Kui Vene ei saanud Soomet teisel teel alistada, siis ta arvas, et maa on kergelt vallutatav — paari nädala asi. Stalin ei uskunud sugugi, et oleme võimelised nii tõhusaks vastupanuks nagu see toimus.

Kogu Talvesõja ajal oli Mussolini meile kaastundlik ja püüdis meile toimetada relvastustki, kuid Hitler takistas seda, nii et relvasaadetised Saksamaa kaudu ei tulnud pärale.

Sealt pidi tulema lennukeid ja mida kõike veel."

Küsimus: „Kuidas suhtusite Saksa külma hoiakusse Soome vastu?"

Vastus: „Vahekord läks nii pinevaks, et kui pisut enne Talvesõda käisin Walleniuse seltsis (märkus: kindr. major, peastaabi ülem 1926—30, Talvesõjaaegne Lapi rinde ja hiljem Viiburilahe läänekalda kaitselõigu komandant) saksa sõjaväelise esindaja Rössingeni jutul, kes tahtis teada, kas tõesti kavatseme sõdida, siis tahtis Wallenius Rössingeni kõrist kinni haarata ja ütles: „Sie haben uns verraten wie Judas Iskariot" (Te olete meid reetnud nagu Juudas Iskariot!). Minu meelest oli see Soome kindrali kohta hästi tehtud."

Paavo Susitaival heidab oma intervjuus Soome valitsusele aga ette, et Saksamaa poolt Soomele esitatud mittekallaletungi-leping 1938 tõrjuti!

Soome valitsus oli seda teinud nii vaikselt, et laiem avalikkus sellest Saksa ettepanekust üldiselt ei teadnudki.

„Kuid tagantjärele hinnates", ütleb intervjueeritav, „see tagasilükkamine oli suureks kahjuks. See leping oleks meile olnud teatud tagalatugi, meie idanaaber oleks mõelnud veel kord järele, et kas selle taga pole veel muidki pabereid, ja meie võibolla oleksime rahule jäetud. See ei oleks meid kohustanud millekski muuks kui püsima oma oludes. Teine paha pool sellest oli minu meelest see, et see äraütlemine, mis minu teada sündis üsna ebaviisakas toonis, vihastas Hitlerit.

Ja siis ta tuli mõttele, et müüb meid maha nii nagu oli sigadusliku maha müünud Poola ja Baltimaad."

Intervjuu lõpul Paavo Susitaival konstateerib: „Kui oleksime enne Talvesõja alla andnud, oleks meil läinud nagu Eestil ja Lätil. Sõdimine tasub end siiski."

EPL/VU

Ei leidnud 600 soomlanna hulgast omale naist

Umbes kaks aastat tagasi kirjutasime oma lehes isa poolt eestlasest, ema poolt soomlasest Jyri Laatsist, kes oli just läinud erru Ameerika Ühendriikide sõjaväest ja asunud elama paradiislikule Havaile. Ta oli oma elu seal mugavalt sisse seadnud ja omas hinnalise sportauto. Ainult üks asi oli südamel, ta oli ikka veel vallaline. Arvatavasti oma ema tõttu oli tal südames soov, et ta saab abielluda ainult soomlannaga, kes olevat tema arvates parimad naised maailmas. Üks soome ajakiri vahendas lahkelt tema soovi edasi soomlannadele, mille tulemuseks oli, et 600 naist vastasid, kes olid nõus tulema talle elukaaslaseks Havaile. Kaks aastat on möödunud ja nüüd kirjutab ajakiri uuesti, et ükski neist 600-st ei kõlvanud. 38-aastane Jyri on ikka veel poissmees ja unistab edasi soomlannast ...

Jyri Laats on Ameerika Ühendriikide pensionär, kes 38-aastasena alles täies meheeas. Nüüd oleks tal aega helladele abikaasadele ja lasta end ka hellitada. Miks ta aktsioon ei andnud tulemust? Ta ei nõudnud mingeid erilisi naisi, vaid ütles end leppivat 30—40-aastastega kellest eelistatavamad olid haiglaõe kutsega. Väljavalitule lubas Jyri saata lennupileti kargest Helsingist otse Honolulusse.

Jyri on otsustanud oma ema auks tulla kord vaatama soome jääd. Sinnaminekut pole veel olnud. Ja oma südamegi igatsused tahab lahendada ilma Soome pinnale astumata. Ta räägib puhtalt kuut keelt, nende hulgas emakeelt, kuid vaatamata, et ta on sõbralik mees, olevat peagu võimatu temaga vestelda.

Jyri on väikese poisina rännanud Eestist Ameerika Ühendriikidesse, kus ta käis koolis. Sellejärgi sõjavägi võttis mehe omale. Jyri töötas arstiteaduslikul poolel. Ka Vietnamis viibis ta võitlustes kolm aastat.

o

Eesti Maja aastapeakoosolekul 5. mail Londonis näitas 1978. a. tulude-kulude aruanne 705.00 naelast ülejääki, olles tasakaalus 3.448.78 naelaga. Peamised tululiigid olid üürid ja Eesti Klubilt saadud annetused. Suuremateks kulupostideks olid parandustööd ja linnamaksud. Juhatus jagas oma ametid järgmiselt: esimees pr. E. Pärnsalu, abiks O. Rausberg, juhatusliikmed S. Pruuden, A. Avelov, H. Heinastu, O. Kerson, A. Lembra ja A. Ojasoo, sekretäriks T. Reigo. Sellele järgnes kohe Eesti Klubi peakoosolek, kus aruannete osas baari läbikäik oli 8.970.20 naela, mis jättis puhast 3.893.17 naela. Sellele lisandusid üürid 687.97 naela ja mängumasinast saadud 789.81 naela.

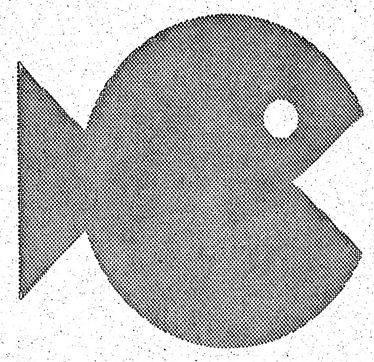

Ontario on kuulus oma kalasaagi tõttu. Ontario valitsus kontrollib pidevalt seda väärtuslikku loodusvara, korraldades kalakasvatuse alal uurimusi ja katseprogramme. Katsed on tehtud 625-es järves ja jões.

"GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH"

Tulemused on avaldatud kolmes broshüüris „Guide to Eating Ontario Sport Fish" (Northern Ontario, Southern Ontario ja Suur-Järvistu väljaanded).

NÜÜD SAADAVAL 1979. AASTAKS

Teil on võimalik hankida tasuta eksemplari lähematest järgmiste asutuste büroodest:

THE ONTARIO MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
THE ONTARIO MINISTRY OF NATURAL RESOURCES

või kirjutada:

Information Services Branch,
Ontario Ministry of the Environment
P.O. Box 2700, Terminal "A"
Toronto, Ontario M5W 1H3

Märkige ühtlasi, millist väljaannet te soovite — Northern Ontario, Southern Ontario või Great Lakes.

Ministry of the Environment
Hon. Harry C. Parrott, DDS, Minister
Ontario
Ministry of Natural Resources
Hon. James A. C. Auld, Minister

UUDISEID KODUMAALT

Ostjad nurisevad, et Tallinna juurviljapoodides müüdav kartul, porgandid ja kaalikad on halvasti sorteeritud. Üsna tihti leidub valmiskaalutud pakkides, samuti lahtiselt müüdava kauba hulgas külmunud ja mädanenud mugulaid, mädanikust rikutud juurvilja, kaalikaid on sageli mullast puhastamata. Mitte igal päeval; teisel päeval võid samast poest saada jälle päris korralikku kartulit ja juurvilja. Praaki aga müüa ei tohtivat. Näiteks oli juurviljakauplu-ses Vase t. 14 müügile pandud 2,1 tonni kartulit, mida lohaka sorteerimise tõttu müüa ei kõlvanud. Jaama t. 7 asuvas poes püüti müüa 300 kilo porgandit, mis oli praagiga segi. Sama olukord oli veel paljudes teistes Tallinna juurviljakauplustes. Praegu olevat realiseerimata mitusada tonni sellest kartulist, mida hoiti ladudes ületalve. Selle kvaliteet olnud vilets juba sügisel ja loomulikult ei muutunud kartulid talve jooksul paremaks, vaid riknenud mugulaid sigines juurde. Neid katsutakse nüüd tarbijaskonnale müüa.

*

Kevadiste külvidega on raskusi Hiiumaal. Maikuu esimeseks esmaspäevaks oli külvatud kaks kolmandikku suiviljaseemnest. Kõrgessaares, ka Putkastes polevat nuriseda, aga ülejäänud majandites polevat midagi kiita. Põhjuseks on, et saarele ei saadeta küllaldaselt väetist. Juba mai alul sai otsa lämmastikuväetis ja kuigi Heltermaa sadamasse jõudsid kaks alust ühtekokku 377 tonni lämmastikväetisega, pole see küllaldane. Külvimeestel olevat kitsas käes ka superfosfaadiga, millest on veel puudu 750 tonni ega teata, mil seda saadakse. Pärast külvi pole aga superfosfaadist enam kasu selleaastasele saagile. Kuid aeg on tulnud ka köögivilja kasvama panemiseks, aga köögiviljaseemet pole saarel olemas, sest Aianduse Peavalitsus pole hiidlasi vajalikult varustanud.

*

Seoses Haapsalu 700. aastapäevaga tänavu aastal, algasid Haapsalu rahvateatris Paul Kilgase vabaõhunäidendi „Haapsalu legend" („Valge daam") proovid. Selles on rakendatud kõik Haapsalu kultuurimaja koorid. Lavastajaks on Ilmar Tammur, muusika juhiks Gennadi Taniel, dekoratsioonide kujundajaks kunstnik Voldemar Peil. Vabaõhuetendused toimuvad Haapsalus eeloleval augustikuul, kuna just sel kuul ilmub lossikabeli aknale valge daami kuju.

*

Külvitöödega Pöides juhtus selline lugu, et kolhoosi juhatus andis põllumajandusvalitsusele andmed, et 200 ha maid on külviks ette valmistatud. Samaks ajaks oli külvatud vaid 7 hektarile. Kui taheti neid külvivalmis maid minna vaatama ja paluti peaagronoomil Eino Kirsil kaasa sõita, siis tuli välja, et neid maid sellises ulatuses pole olemaski. Oli küll leitud põllumaad, kus kivid ja eelmise aasta põhk koristamata. Oli veel ilmnenud, et sel ajal kui traktorid pidanuks põllul töötama, olid traktoristid lastud hoopis puhkusele. Tunduvat, nagu hakkaks kõik see peaagronoomile üle jõu käima.

*

Eestis on tänavu kevadel plaanis metsakülvidega ja istutamistega katta 13.000 hektarit pinda, lisaks rakendada abinõusid looduslіku metsauuenduse soodustamist 4.200 hektaril. Sellest tuleb täita istutamise teel 6488 ha ja külvi teel 2.612 ha. Selleks on kasvatatud 70 miljonit puuistikut ja -seemikut. Kevadel toimuvad metsapäevad, kus töötavad Looduskaitse Seltsi liikmed ja koolinoored eesotsas koolimetskonna liikmed. Eestis on praegu 65 koolimetskonda.

*

Tallinnas viibis ja töötas Friedebert Tuglase majamuuseumis kirjandusteadlane Hannu-Pekka Lappalainen Helsingist. Uurija tundis eriti huvi Fr. Tuglase suhete vastu Soomega. Ta oli muuseas ka vaimustatud Günther Reindorffi joonistest ja võrdles neid A. Gallen-Kallela loominguga.

*

Hiiumaal avati Palade külas endises Soera talus kolhoosi muuseum. Enne avamist tehti majale remont, pandi peale uus rookatus, mistõttu hoone on ka näide eelmise sajandi taluhoonest Hiiumaal. Uues muuseumis on kuni 150 eset, tarbeesemeid, tööriistu, lapsekätki, hobupõlluriistu. Talu õuel on heinaniidumasin ja looreha. Muuseumi ettevalmistamisel ja sisustamisel olevat teinud suure töö majandi seimene esimees, praegune aukolhoosnik (ennäe!) Adolf Armas.

KAASMAALASED!

Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel, Erik Lokbik
447-9834

VABA EESTLANE

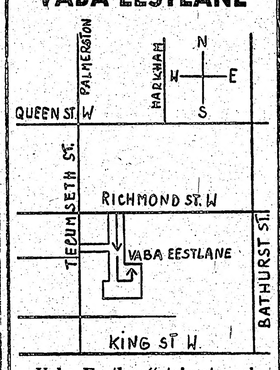

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 14. juunil 1979 — Thursday, June 14, 1979

Põhja-Ameerika Eestlaste Laulupeo üheks kaasahaaravamaks muusikaliseks sündmuseks oli valmulik kontsert. Pildil vaade kooridele ajal kui bassbariton Avo Kittask laulab, paremal laulupeo märk.

Foto: Vaba Eestlane

Soe vastuvõtt eesti koolinoortele Sudburys

Toronto, Hamiltoni, Kitcheneri ja Sudbury noorte kevadpäevad

Toronto Eesti Keskkooli igakevadistest väljasõitudest on kujunenud traditsioonilised eesti koolide kevadpäevad Kanadas. Igal kevadel on külastatud eri linnu, kus elab eestlasi, kaasaarvatud ka väiksemad keskused. Käesoleval kevadel toimusid eesti koolide kevadpäevad 2. ja 3. juunil Sudburys. Osavõtjaid väljastpoolt oli kokku 70: T.E. Täienduskoolid, Hamiltoni, Kitcheneri ja Sudbury noored.

Toronto noored jõudsid Sudburysse lõunaks. Pidustuste asukohaks oli Laurentian ülikool ja majutuspaigaks tuliuued ja moodsad Pavillion de Platte ruumid. Peale majutamist ja lõunasööki toimus ühine külaskäik Sudbury moodsasse raekotta dr. Juta Kõvamees-Kitchingu korraldusel ja juhatusel. Nagu paljudes Kanada linnades on ka Sudbury näoilmes viimase 15 aasta jooksul toimunud suuri muudatusi.

On kerkinud uusi ehitusi, ülikool, Bell hoone, Civic square ja Centennial Park vabaõhuteatriga.

Raekojas vaadeldi moodsat koosolekute saali ja tutvuti linnapea isiklike tööruumidega. Kõiki ruume kaunistasid lihtsad põhjamaised vinjetid ja kaunistused, mille peateemaks ja materjaliks on kasutatud maapõuevarasid, peamiselt niklit ja vaske. Mälestuseks jäeti linnapea töölauale T.E. Keskkooli lipuvärvidega rinnamärk.

Õhtul toimus ülikoolis noortepäeva pidulik koosviibimine, mis algas lühikese avapalvusega Vivian Birk'ilt T.E. Keskkoolist. Avasõna ütles Sudbury Eesti Kooli lastevanemate komitee esimees dr. J. Kõvamees-Kitching, tervitades noori külalisi ja soovides kõigile heal peotuju.

Järgnes laulumäng „Kolmed kosjad Mäeotsa talus" Toronto eesti koolide ühislavastusena H. Ründva juhatusel.

Selles esinesid Linda Silma, Juuli Lindau, Vivian Oder, Peeter Sõrra, Martin Kiik, Juhan Lindau ja T.E. Keskkooli nooremad ja vanema tantsijad. Muusikaline juht oli Lydia Aruvald ja rahvatantsu pillimees Peeter Sõrra.

Kuna külaliste hulgas viibis ka eesti keelt mittevaldajaid, siis ütles lavastusele ingliskeelse eessõna Aino Müllerbeck. Lavastus võeti publiku poolt kiiduavaldustega vastu ja noortele avaldati tänu tugeva aplausiga.

Pidukõne pidas T.E. Keskkooli tänavune lõpetaja Richard Laanvere, kes rõhutas eesti lipuvärvide ühendavat tähtsust eestlaste võitlusele oma kodumaa ja vabaduste eest, tuletades meelde Võidupüha traditsiooni ja kutsus üles eesti noorust kõikjal jätkama eestlaste võitlust kodumaa vabastamiseks.

Järgnevalt Susie Holmberg esitas vahepalaks klaveril ühe Chopini helindi, Hamiltoni noored Ants Kalm, Ingrid Randoja ja Karen Randoja esitasid katkendi A. Mälgu romaanist „Läänemere isandad". Järgnesid kaks klaveripala õde ja vend Tiina ja Enn Kiudorfilt Sudburyst.

Omaloominguga esinesid noored luuletajad Mia Tein, Vivian Oder ja Erika Pahapill, Robert Soosaar luges Peeter Ilvese luuletuse ja Anna Gerasimchok B. Kangro luuletuse „Kojutulek".

Kolme lühipalaga esinesid Sudbury noored Mihkel ja Toomas Kitchingud, Kalev ja Kristjan Vallnerid viiuleil Jeremy Viinalassi juhtimisel, kes ka ise viiulit mängis.

Ettekanded esitati hoogsalt ja kindla muusikalise rütmi ning tunnetusega. Järgnes viiulisoolo J. Viinalassilt, kes esitas Poola tantsu. Temast näib arenevat uus Roy Madalvee Sudburyst, teine võimeline eesti muusik, keda tuleks tutvustada laiemale eesti publikule.

Kirjandi „Moodne muinasjutt lihtsas lausevormis" esitasid Katrin Sommer, Ingrid Mandra, Martin Kiik ja Liisa Hess, kes muinasjutu vormis esitatud kirjandeis vaatlesid pagulasperekonda eesti keele ja kooli tehnikat, ja eesti rahva saatust kodumaal ning paguluses. Järgnevalt M. Kiik esitas E. Oja „Eesti tantsu" ja lõpuks kõik noored kogunesid ühiseks lauluks, esitades „Veel kõlab meie laul", „Tere tibukene" ja „Kodumaa tammed" Lydia Aruvalla juhatusel. Kõiki ettekandeid võeti tänutundega vastu ja paljudele vanemaile Sudbury elanikele oli see südantsoojendavaks ja meeltülendavaks sündmuseks.

Lõpuks T.E. Keskkooli juhataja E. Marten tutvustas üritusega seoses olevaid õpetajaid

Ingrid Tamme ja Luule Randoja Hamiltonist, Lydia Aruvalda, Ene Lüdigit, Aino Müllerbecki, Juta Puhmi ja Henn Ründvat Torontost. Tänutäheks andis E. Marten üle dr. J. Kõvamees-Kitchingule T.E. Keskkooli lipuvärvidega rinnamärgi.

Lõppsõna ütles Sudbury eestlaste nimel arhitekt Leo Kiima, tänades külalisi ja esinejaid huvitava õhtu eest. Sellele järgnes Eesti hümn.

Järgnes seltskondlik osa, milleks Sudbury lastevanemate komitee liikmed pr-d Vallner, Kiudorf ja Kiima, hr-d Kiudorf ja Kiima olid korraldanud maitsva kohvilaua. Tantsuks mängis uus eesti noorte tantsuorkester koosseisus Toivo Makk, Paul Kako, Ralf Leis, Bill Jardin ja John Arrowood. Õhtune kava lõppes keskööl.

Pühapäevasele hommikusöögile järgnes tutvumine ülikooli raamatukoguga, millega noori tutvustas raamatukogu juhataja. Kümnekorruselises hoones on 360.000 raamatut ja 200.000 ajalehte ja -kirja.

Alakorrusel asub soome-ugri keelte osakond, milles leiduvad peaaegu kõik paguluses ilmunud eesti raamatud, samuti haruldasi eesti raamatuid vanemast ajast ning eestiainelisi teoseid teistes keeltes.

Praegu on käsil nimekirjade koostamine, mille kaudu oleks võimalik raamatuid laenutada ka kaugemail olevaile eestlasile. Eestikeelne raamatukogu on koostatud peamiselt Sudbury eestlaste annetustest.

Nüüd siirduti bussiga ringsõidule, kus giidideks olid Sudbury noored Karen Allas ja E. Kiima, kes andsid sõidul huvitavat informatsiooni. Tutvuti Sudbury linnaga, vahelduseks jalutati läbi Ramsay järve kaldale ehitatud Centennial pargi. Eriti huvitavaks kujunes osa, mis läbis tööstuste elutu ja kõrbenud kuumaastiku.

Ringsõidule järgnes ühine lõunasöök ja kella ühe ajal alustati tagasisõitu kodukohtadesse. Ilus nädalalõpp oli möödunud.

E.M.

T.E. TÄIENDUSKOOLID TÄNAVAD

T.E. täienduskoolid avaldavad suurt tänu kõigile osavõtjaile, aga eriti Sudbury eestlastele ja sealseile eesti noortele südamliku vastuvõtu ja hoolitsuse eest. Prouadele Vallnerile, Kiudorfile ja Kiimale, härradele Kiudorfile ja Kiimale kohvilaua korraldamise eest laupäevaõhtul. Suur aitäh dr. J. Kõvamees-Kitchingule ja lastevanemate komiteele kogu ürituse ettevalmistamise, organiseerimise ja läbiviimise eest.

TORONTO EESTI TÄIENDUSKOOLID

USA reisilennuk sunniti maanduma Kuubal

MIAMI — Ühendriikides leidis möödunud esmaspäeval üle pikema ajavahemiku jälle aset lennuki ülevõtmine. Kuubalane Eduardo Kuerra Jiminez võttis üle New Yorgist Fort Lauderdale'i sõitva Delta lennuühingu suure reisilennuki, mille pardal oli 194 reisijat ja 12-liikmeline meeskond. Terrorist, kelle kasutuses oli tema andmetel pakk lõhkeainetega, sundis lennuki sõitma Havannasse, kus bandiit lennukist lahkus ja lennukil lubati oma sõitu jatkata Ühendriikidesse. Ühendriikide võimud arvavad, et lennuki ülevõtjaks on endine kommunistliku Kuuba lennuväe lendur, kes kümme aastat tagasi põgenes lennukil Kuubast Ühendriikidesse.

Kittask laulab ukraina ooperis

Käesoleval nädalal kolmapäevast pühapäevani toimuvad Torontos Macmillani teatris ukraina ooperi „Kupalo" siinse mandri etendused. Anatole Vachniany kirjutas ooperi juba selle sajandi alul. Ta suri 1908. a., 21 aastat hiljem tuli see Harkovis lavastusele, kuid oma rahvusliku sisu tõttu kõrvaldati pärast esietendust. Toronto etendused finanseerib Ukraina National Federation. Lavastus läheb maksma 182.000 dollarit, milleks on toetust saadud Ontario provintsilt $55.250.60 ja Toronto linnalt $7.500. Arvestades suurte kuludega ei tulda ka väljamüüdud saalide puhul omadega välja.

Tegelaste hulgas on rakendatud ka sellised Kanada Ooperikompanii lauljad nagu Avo Kittask, Roxolona Roslak, Cornelius Opthof, Christopher Cameron, lavastaja James Lucas, muusikajuhiks on endine Kiievi ooperi muusikaline juhataja W. Kõlesnyk.

Ooper esitatakse ukrainakeelsena. Ometi tuli sisust arusaamiseks lavastajale ja tegelaskonnale teha ingliskeelne tõlge ja osalised, nende hulgas ka Avo Kittask, pidid teksti foneetiliselt kätte õppima.

USA astub samme sundusliku sõjaväeteenistuse rakendamiseks

WASHINGTON — Ühendriikide senati relvastatud jõudude komisjon kiitis heaks seaduse eelnõu, mille kohaselt president Carterilt nõutakse järgmises jaanuaris nende 18—26 aastaste noorte meeste registreerimisega alustamist, kes tulevad kõne alla võimaliku sõjaväelise kohustuse täitjatena. Ühendriikides lõpetati teatavasti sunduslik sõjaväeteenistus pärast Vietnami katastroofi 1973. aastal, kuid viimasel ajal on üha enam veendumusele jõutud, et vabatahtlikest koosnev palgaline sõjavägi ei suuda rahuldada Ühendriikide nõudmisi riigikaitse alal. Seaduse eelnõuga ei rakendata sunduslikku sõjaväeteenistuse kohustust vaid nõutakse noortelt meestelt ainult endi nimede ja aadresside registreerimist. Ühe aasta jooksul, 1980. aasta jaanuarist kuni 1981. aasta jaanuarini antakse presidendil võimalus uurida registreerimise protseduuri ning teha siis oma ettepanekud Kongressile.

Kodakondsuse küsimus...

(Algus lk. 1)

H. Michelsoni teatel on Saksamaal praegu päevakorral Saksamaa eestlaste ajaloo väljaandmine. Noorte eesti keele oskuses on seal raskusi.

Vilma Belinfante kõneles raskustest Hollandis. Sealsesse katusorganisatsiooni kuuluva 9 rahvuse hulgast on poolakad ja ungarlased hakanud oma kommunistlikelt kodumaadelt kutsuma esindajaid.

Hollandi esindaja on teatanud, et kui seda tehakse, siis need rahvusgrupid ei saa enam Hollandi toetust.

J. Simonson (USA) teatas, et kodakondsuse küsimus ei ole Ameerikas üles kerkinud ega kerki enne SALT II kokkuleppe allakirjutamist. Rahvuskomitee on oma tegevusest eesti raadiosaadete kaudu informeerinud kodumaad. USA kongressis on tehtud ettevalmistusi uue resolutsiooni vastuvõtmiseks Eesti küsimuses.

Tegevusaruanne ja rahaline aruanne kinnitati ühel häälel. Rahalise aruande juures olid eraldi märgitud suuremad annetused, mis seisavad eriarvel ja milledest kasutatakse ainult nende summade protsendid.

Tegevuskava osas selgitas H. Lupp lähemalt olukorda Kanadas kodakondsuse küsimuses. Vene uus seadus ei muuda palju endist olukorda, ainult laste osa on täpsustatud. Kanadas soovime valitsuselt kindlat deklaratsiooni.

Teeb ettepaneku, et kodakondsuse küsimus võetakse ÜEKN tegevuskavasse.

L. Vahter märkis, et ta on analüüsinud Vene seadust ja seadus on otseses vastuolus USA seadusega. A. Estra lisas, et kuigi Rootsis on 10 aastat tegeletud selle küsimusega, tahetakse nüüd välisministri juures küsimus uuesti ülesse võtta. H. Luppi poolt esitatud ettepanek võeti vastu.

L. Savi (Kanada) tegi ettepaneku võtta tegevuskavasse Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse ettepanek, eesti poliitvangide küsimus võtta teemaks Rahvuskongressil ja kuulutada 1980 eesti poliitvangide aastaks. M. Kari soovitas küsimuses teatud ettevaatlikkust. Peaksime selgitama, mida on võimalik teha. L. Savi ettepanek võeti ühel häälel vastu.

G. Buschmaan ja E. Salurand selgitasid Ülemaailmse Antikommunistlikku Maailmaliitu kuulumist ja soovitasid sinna liikmeksastumist.

Ed. Ruubeli ettepanekul võeti tegevuskavasse Eesti venelastega asustamise küsimus ja K. Leiki ettepanekul venelaste poolt Eestis tehtud majanduslike kahjude registreerimine.

Rahvuskongressi küsimuses oli mitmeid sõnavõtte. V. Belinfante leidis, et Rahvuskongressi Põhikord praegusel kujul võib Rootsis välja kutsuda pahandusi. A. Estra selgitas pikemalt olukordä Rootsis. Vahekorrad on seal endised. On kõneldud mingist kokkuleppest, kuid seda kokkulepet ei ole olemas. REE juhatuse koosolekul esitati üks ettepanek, mis tahtis lülitada Ü.E. Kesknõukogu välja Rahvuskongressi korraldamisest, kuid see ettepanek lükati tagasi.

Peame säilitama kindla põhimõtte, et valitud keskorganisatsioon esindab maad ja seisukoha, et Kesknõukogu on Rahvuskongressi korraldaja.

H. Teder ja H. Lupp selgitasid lähemalt olukorda, kuidas olid korraldatud eelmised kongressid ja samadel alustel tuleb korraldada ka Rootsi kongress. Kesknõukogu seisukoht Rahvuskongressi küsimuses peab jääma püsima. Koosolek konstateeris, et maade poolt ei ole Rahvuskongressi põhikorra kohta esitatud parandusi ja otsustati, et see tuleb Rahvuskongressi eeltööde alustamiseks Rootsis REE poolt rakendamisele võtta.

Esitatud tegevuskava ja eelarve võeti vastu ühel häälel.

Valimiste all esitati ÜEKN esimehe kohale ainsa kandidaadina senine abiesimees Ilmar Pleer, kes valiti ühel häälel. Tema asemikuks juhatuse liikme kohal on P. Saar. Juhatuse liikmeiks valiti Kanadast H. Raudsepp, asemik L. Savi, Rootsist A. Kurgvel, asemik dr. E. Ruubel, Austraaliast M. Kari, asemik Mari Linnamaa, Saksamaalt Ed. Vallaste. asemik Harri Must ja Inglismaalt K. Popp, asemik Y. Anson.

Revisjonikomisjoni liikmeiks valiti A. Hinno, A. Ruubas ja K. Leik. Peaesindajaks Balti Maailmanõukogusse I. Pleer ja esindajaiks L. Savi ja K. Popp, esindajaiks Euroopa büroosse Ants Luik, Olger Aule ja V. Pärtel. Majanduskomisjoni liikmeiks H. Lane, A. Männik ja H. Must. Peaesindajaiks Washingtoni G. Buschmann ja K. Popp.

USA presidendile otsustati Täiskogu koosolekul saata tervituskiri. ÜEKN asjalik aastakoosolek lõppes hümni laulmisega kell 4.30 p.l.

Carter taotleb Moskvale kontsessioonide tegemist

Loodab SALT kokkuleppe sõlmimisega tõsta oma populaarsust

WASHINGTON — Ühendriikides oodatakse suure huviga, millise seisukoha võtab senat SALT II kokkuleppe suhtes, mille president Carter ja N. Liidu diktaator Brezhnev praeguste plaanide kohaselt juunikuus Viinis alla kirjutavad. Ühendriikide Kongressi ringkonnad on mitmel puhul N. Liidu diplomaatidele mõista andnud, et N. Liit peab tegema rohkem kompromisse ja järelandmisi kui venelased tahavad lepingu kinnitamist.

Venelased on teinud tegelikult Ühendriikidele peamiselt järelandmisi juutide väljaränu osas, kuna möödunud aasta kestel lubati N. Liidust lahkuda 40.000-l juudil.

Vastutasuks on Ühendriikide administratsioon eesotsas president Carteriga võtnud kaalumisele N. Liidule eelistatud kaubandusliku partneri staatuse andmise,

mida venelased juba pikema aja jooksul on ihaldanud kuid mille andmisele senat veto peale pani. President Carter on ilmselt nüüd valmis tegema Moskvale suuri kontsessioone, lootes juutide väljaränu jatkamist ning SALT kokkuleppele alla kirjutamist, mis annab Carterile võimalusi oma populaarsust tõsta välispoliitiliste saavutuste arvel.

SALT kokkuleppe vastaste suuremaks argumendiks Ühendriikides on väide, et ameeriklastel puuduvad võimalused venelaste kontrollimiseks kui Kreml üritab lepingu tingimuste murdmist ning Washingtoni petmist.

Pärast seda kui ameeriklased kaotasid Iraanis oma tähtsad elektroonilised vaatluspostid ei ole neil võimalik neid uutega asendada ja venelaste sammude üle efektiivset kontrolli teostada.

Samuti on lepingu vastastele tugevaks väiteks, et Moskva suurendab pidevalt oma relvastust, mis laseb oletada, et N Liit ei ole kaugeltki huvitatud maailmarahu säilitamisest vaid uutest vallutustest.

Kennedy on valmis kandideerima Carteri loobumisel

AMSTERDAM — Senaator Edward Kennedy ütles möödunud nädalal, et võib olla kandideerib USA presidendi valimisel tuleval aastal, aga ainult siis kui praegune president Jimmy Carter sellest loobub. Ta avaldas siiski arvamist, et president Carter katsub veel teistkordselt presidendi kohale pääseda, ehkki avalik arvamus tema võimeid praegu väga madalalt hindab.

Ajalooline lend üle Inglise kanali

LONDON — Kaliforniast pärit noor Ühendriikide lendur Bryan Allen sooritas ajaloolise lennu üle Inglise kanali, kasutades oma lennuks kerget erilise konstruktsiooniga lennukit, mille jõuallikaks olid lenduri jalad, mis pedaleid sõtkudes panid lennuki propelleri liikuma. Lendur ja lennuki konstrueerija said oma ajaloolise lennu eest auhinnaks 200.000 dollarit. Ajalooline lennuk kaalus ainult 55 naela ning see oli konstrueeritud kergest alumiiniium raamistikust ja imeõhukesest polyester materjalist. Bryan Allen mainis pärast oma lendu, et ta oli selleks hästi ettevalmistatud, kuna ta sõitis iga päeva jalgrattal 40 miili. Vaatamata sellele lõid 22 miili pikkuse ja kaks tundi 49 minutit kestnud lennu lõppfaasis 26-aastase lenduri jalga ülepingutuse tulemusena krambid, mis aga siiski saatuslikuks ei kujunenud.